

ΚΛΕΙΩ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ

ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΔΕΙΨΙΑΙ.

Τόμος Δ'.
ΑΡΙΘΜ. 7 (79).

Συνδρομή ἀρχομένη ἀπὸ 1. Ἰανουαρίου καὶ 1. Ἰουλίου ἑκάστου ἔτους, ἑξάμηνος μόνου.
καὶ προπληρωσιὰ: Πανταχοῦ φραγκ. χρ. 10 ἢ μάρκ. 8.

ΕΤΟΣ Δ.

τῆ 1/13. Ἀπριλίου 1888.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

Ὁ περιπαθέστατος ποιητής, περὶ οὗ ὁ κ. Ἄλ. Ρ. Ραγκαβῆς ἐν τῇ πρὸ μικροῦ ἐκδοθείσῃ ἱστορίᾳ τῆς Νεοελληνικῆς φιλολογίας γράφει ὅτι „κρούει πάντοτε χορδὰς ἀπαρμιλλῶς μελωδικὰς, αἰτίνες ἐκπέμπουσιν ἐκ βάθους τῆς καρδίας γλυκεῖς ἀλλὰ συνήθως βαρυθυμίαν πνέοντας τόνους εἰς γλῶσσαν πλήρη εἰκότων“ ἐγεννήθη τῷ 1838 ἐν Ναυπλίῳ. Οἱ φλογεροὶ τοῦ στίχου ἐν περιοδικοῖς καὶ ἡμερολογίσις δημοσιευόμενοι, ἐν Συλλόγοις ἀπαγγελλόμενοι εἶχον καταστήσῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ προσφιλέστατον πανταχοῦ ἔπου ὑπῆρχον Ἕλληνες ἀναγνώσκοντες καὶ καρδίαι συγκινούμεναι. Τῷ 1881 ἐξεδόθησαν εἰς τρεῖς τόμους τὰ ἔργα αὐτοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον, *Ποιήματα*, ἡ δ' ἐκδοσις αὐτῶν ἐθεωρήθη τὸ σπουδαιότατον φιλολογικὸν γεγονός τῶν τελευταίων ἐτῶν. Ἐκ πάντων τῶν ζώντων ποιητῶν, μεγάλων ἢ μικρῶν, εἰς μόνον τὸν Ἀχιλλέα Παράσχον ἀπονέμεται ὁ τίτλος „ἐθνικὸς ποιητής“. Ἡ Μοῦσα τοῦ ἐξέμνησεν ὑπερόχως τὰς ἐθνικὰς μας δόξας, ἐκλαυσε διὰ τὰς ἐθνικὰς μας συμφοράς. Ἐν στιγμαῖς ἐπισήμοις ἔτε εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐκδηλωθῇ πάνδημόν τι αἰσθημα τὰ βλέμματα τοῦ ἔθνους πρὸς τὸν Παράσχον στρέφονται, καὶ διὰ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὠμίλησεν ἡ Ἑλλάς πρὸ τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Βύρωνος ἐν Μεσολογγίῳ καὶ διὰ τοῦ στόματος

ΚΛΕΙΩ. ΤΟΜΟΣ Δ'.

αὐτοῦ θὰ ὠμίλησεν πρὸ τοῦ μνημείου τοῦ Ὀδυσσεῦς Ἀνδρούτσου, εἰς τὸ Χάνι τῆς Γραβιῆς, μετὰ τινὰς μῆνας.

Συναισθανόμεθα ὅτι τὰ ὀλίγα ταῦτα δὲν θὰ φανῶσιν ἐπαρκῆ εἰς τοὺς πολυπληθεῖς θαυμαστάς τοῦ ποιητοῦ, ὅτι θὰ ἐπεθύμουν λεπτομερείας τινὰς, ἐπεισοδιὰ τινὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ βίου του. Ἐὐτυχῶς δυνάμεθα νὰ παράσχωμεν τὴν ἀπόλαυσιν ταύτην εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας. Ἐκθάπτομεν ὠραιότατην σκηγραφίαν τοῦ Ἀχ. Παράσχου δημοσιευθεῖσαν πρὸ ἐπταετίας ἐν σατυρικῇ ἐφημερίδι, εἰς ὀλίγα φύλλα ἐκδιδομένη, ἀγνωστον εἰς τοὺς πλείστους καὶ τῶν ἐν Ἀθήναις ἔτι, γραφεῖσαν δὲ ὑπὸ τοῦ γλαυροῦ λογογράφου κ. Χαρ. Ἀννίνου, ἐκ τοῦ σύνεγγυς γνωρίσαντος τὸν ποιητὴν.

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

Ἐθνικὸς ποιητὴς τῆς Ἑλλάδος.

„Ὅσοι δὲν τὸ γινώσκουσι θὰ ἐκπλαγῶσιν, εἶμαι βέβαιος, ἀκούοντες πρώτην φοράν ὅτι ὁ λιγὺς καὶ αἰσθηματίας ποιητής, ὁ διαπρύσιος τοῦ ρομαντισμοῦ κήρυξ, ὁ ἐνθουσιῶδης ὑμνωδὸς τῆς φουστανέλλας καὶ τοῦ καρσοφυλλίου, ὁ κυρπολήσας πολλὰς νεανικὰς καρδίας μετὰ τὸ φλογερὸν ἐρωτικὸν ἄσμα του καὶ ἠλεκτρίας πόλλας ἄλλας διὰ τοῦ σθένους τῶν ἀρειμανίων ἐγερτηρίων του εἶνε... Χίος.

Ἡ λέξις αὕτη οὖτοι ἐξέπλησθεν αὐτῆς συνήθως ἕνα φάκελ.

λον μετοχῶν τῆς Ἐθνικῆς καὶ τῆς Πιστωτικῆς τραπέζης, δέσμη συναλλαγμάτων καὶ χρεωγράφων, ἐν μέγαρον μαρμαρόκτιστον, μίαν ἀμάξαν μὲ δύο ἵππους, μίαν κέρην μὲ τετρακοσίας χιλιάδας προίκα. Οὐδὲν ἐξ ὧν τούτων κέκτηται ὁ Παράσχος. Πλούσιος εἰς στίχους καὶ ὁμοιοκαταληξίας, εἶνε πτωχός, διὰ τὴν δυστυχίαν τῶν φίλων του, εἰς ἑκατομμύρια. Μετοχὰς δὲν ἔχει, ἐκτὸς ἐκείνων ὧσας μετὰ τῶν λοιπῶν μερῶν τοῦ λόγου μεταχειρίζεται εἰς τοὺς στίχους· του, δὲν ἔχει κόρας πρὸς ὑπανδρείαν, ἐπὶ τοῦ παρόντος τοῦλάχιστον; καὶ ἓνα μόνον ἔχει ἵππον, τὸν Πήγασον, ἢ διατροφή τοῦ ὁποίου δὲν τῷ στοιχίζει πολὺ, πιστεύω.

Ἄλλως τε δὲν εἶνε καὶ καθ' ὁλοκληρίαν Χρῆς, διότι καὶ μὲν οἱ γονεῖς του κατὰγονται ἐκεῖθεν, ὁ Ἀχιλλεύς ὅμως γεννηθεὶς ἐν Ναυπλίῳ καὶ ἀνατραφεὶς ἐν Ἀθήναις εἶνε γνήσιος Ἀθηναῖος καὶ λατρεύει τὴν πρωτεύουσάν του μετὰ θέρμης ἴσης περίπου πρὸς ἐκείνην, μετ' ἧς λατρεύει τὴν Μοῦσαν.

— Εἶνε ὠραία, μοὶ ἔλεγε ποτε, μὲ τὴν ἐκφραστικὴν του γλῶσσαν ἐπανελθὼν ἀρτίως ἐκ τῆς Ἑσπερίας, εἶνε ὠραία ἢ Φραγκιά, ἀλλὰ τὸν οὐρανὸν τῆς Ἀττικῆς μας δὲν τὸν ἔχει!

Ὁ Ἀχιλλεύς ἔσχε ἐκ γενετῆς ἀκέραιον καὶ γνήσιον τὸ ποιητικὸν τέλαιν. Τὸ σθένος τοῦ φρονήματος, τὴν θερμουργὸν φύσιν, τὴν ἀνυπότακτον ὄρμην τῆς ψυχῆς ἔδειξεν ὁ μέλλων αἰοιδὸς καθ' ἑμῶς ἐπὶ τῶν θρανίων τοῦ σχολείου καὶ μὴ ἀνήκων εἰς τοὺς ἐπιμελεστέρους τῶν μαθητῶν. Ἡμέραν τινὰ τὸ μάθημα ἦτο ἐπὶ τοῦ χωρίου ἀρχαίου συγγραφέως, ἐν ᾧ Ἑλληνας καὶ Σκύθης φιλονεικοῦσι περὶ φιλίας καὶ ἐκότερος ἀναφέρει παραδείγματα, ἵνα ἀποδείξῃ πόσον τὸ αἰσθημα τοῦτο εἶνε σεβαστὸν παρὰ τῷ ἴδιῳ ἔθνεϊ. Οἱ μαθητὰὶ ἐρωτῶμενοι ὑπὸ τοῦ διδασκάλου ἐδικαίουν χάριν μερολήπτου ἐθνισμοῦ τὸν Ἑλληνα· ἀλλ' ὁ μικρὸς Ἀχιλλεύς ἐρωτηθεὶς ἐδικαίωσεν εὐδαρῶς τὸν βάβαρον. Οἱ μαθητὰὶ ἐκάγχασαν εἰρωνικῶς· ἀλλ' ἠπόρησαν πολὺ, ὅτε μετὰ τινὰς ἡμέρας ἡ διδασκαλία ἐπῆνεσε παρηρησίᾳ τὴν ἀτημέλητον καὶ κακογραμμένην ἐκθεσιν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου τοῦ ἀμελοῦς συντρόφου των καὶ προέστρεψεν αὐτὸν μετὰ κολακευτικῶν φράσεων νὰ ἦ τοῦ λοιποῦ ἐπιμελεστέρους.

Ἄγνοῦ πότε ἔγραψε τὰ πρῶτα αὐτοῦ ποιητικὰ δοκίμια ὁ Ἀχιλλεύς, οὐδ' ἀποδίδω ἐγὼ εἰς τὰ πρῶτα ψελλίσματα ὅσον δῆποτε μεγάλου συγγραφέως ἐκτακτον σπουδαιότητα. Τὰ μικρὰ παιδία εἶνε μηχαναὶ ἀτελεῖς· τὸ ἀληθὲς καλλιτεχνικὸν πνεῦμα τὸ ζωοποιεῖ τὴν μηχανὴν ἐπέρχεται βραδύτερον. Ὁ Μόζαρτ, μικρὸς ἔτι παῖς, ἐπαίξε θαυμασίως εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον, ἀλλ' ἂν δὲν ἔγραφε κατόπιν τὸν *Son Zouán*, τίς θὰ ἐνεθυμῆτο τοῦτο; Ἡ νομίζετε ὅτι ὁ Οὐγκὼ θὰ ἐσώζετο ἐκ τῆς ἀσημότητος μόνον διότι δεκαπενταετῆς ὦν ἤρατο τὸ βραβεῖον τῆς Ἀκαδημίας τῆς Τουλούσης;

Ἐν τούτοις νομίζω ὅτι τὰ πρῶτα ἔργα τοῦ Ἀχιλλέως ἀνώνομα ὄντα ἔλαβον μεγίστην διάδοσιν, καὶ τοῦτο διότι ἦσαν εὐχαὶ τῆς πρώτης τοῦ ἔτους γραφεῖσαι ὑπ' αὐτοῦ χάριν πτωχοῦ τινος διανομέως, ὅστις εἶχε μέγιστον συμφέρον, ὡς ἐννοεῖτε, νὰ παραδώσῃ εἰς πᾶσαν θύραν τοὺς στίχους τοῦ μέλλοντος ποιητοῦ τοῦ Ἀλφρέδου.

Ἐπῆλθε μετέπειτα ἐποχὴ ὀργασμοῦ καὶ σάλου. Τὰ μεγάλα πολιτικὰ γεγονότα, τὰ διαδραματιζόμενα ἐν Εὐρώπῃ, περὶ τὰ τέλη τῆς ἑκτῆς τοῦ παρόντος αἰῶνος δεκαετηρίδος ἠλέκτριζον τὰς ψυχάς. Ὑπῆρχε τότε νεολαία σφριγῶσα ἐκ βίωμης καὶ φιλοπατρίας ἐν Ἀθήναις, πολλὰ μέλη τῆς ὁποίας

σήμερον ἀδίκως καλύπτει τὸ μνήματος ὁ χοῦς, ἢ τῆς ἀσημότητος ἢ βαρεῖα συνδῶνη. Καὶ ἡ νεολαία αὕτη φιλοτάραχος, ἐξαλλος, ἐνθουσιῶσα ἐδημιούργησεν αὕτη πρώτη τὴν κατὰ τῶν καθεστῶτων ἀντιδρασίαν, συνεδαύλισε τὸ πῦρ, ἐρρίφθη ἀκράτητος εἰς τὴν πάλιν, καὶ δι' ἀγῶνος ἔχοντος φάσεις ὅτε μὲν παιδαριῶδες ὅτε δὲ ἠρωϊκᾶς, συνήργησεν αὕτη πάντων πρωτίστη εἰς τὸ σπουδαῖον γεγονός τῆς ἀνατροπῆς τῆς πρώτης δυναστείας. Τὴν πολιτικὴν δὲ ταύτην οἰοῖ χειραφέτησιν παρηκολούθει ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἢ κοινωνικῆ καὶ φιλολογικῆ ἐξέγερσις. Αἱ πέδι τῆς σκαιῆς ἀκοινωνησίας διεργηγύνοντο καὶ ὁ ῥομαντισμός, φθίνων ἤδη ἐν τῇ Δύσει, εἰσήλαυνεν ἐνταῦθα φέρων μετ' ἐκτουτῶ τὰ ἀνεμένα ἦθη, τοὺς ἀορίστους πόθους, τὰς ἀκατασχέτους ὀρμὰς, τὴν δυσέλπιδα ἀπαισιοδοξίαν, τὴν παθολογικὴν ἐκείνην κατάστασιν ἐπὶ τέλους, ἧτις εἶνε τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦ αἰῶνος ἡμῶν γνῶρισμα.

Ὁ διφυῆς οὗτος ὀργανισμὸς ἐνεσαρκάθη εἰς τὸν ἡβᾶσκοντα ποιητὴν, ὅστις ἐν τῷ μέσῳ μιᾶς συνωμοσίας καὶ μιᾶς διαδηλώσεως ἔσχε τὸν καιρὸν νὰ γράψῃ στίχους ἐμπλέους ἀρμονίας καὶ πάθους ἀγνώστου μέχρι τότε. Ἡ νεοελληνικὴ ποίησις εὐρίσκειτο εἰς πρόσκαιρον ὑφέσεως σημεῖον. Ἡ χρυσὴ τοῦ Ζαλοκώστα λύρα εἶχε θραυσθῆ ἐκ τῆς ὀδύνης. Οἱ Σοῦτσοὶ ἔφθινον ἐξόριστοι ἢ πενητεύοντες. Καὶ ἦχει μὲν εἰσέτι ἡ μολετὴ τοῦ Ραγκαβῆ, τοῦ Ὀρφανίδου, τοῦ Τανταλίδου, τοῦ Βαλαωρίτου, τοῦ Καρασοῦτσα, τοῦ Γεωργίου Παράσχου· ἀλλ' οἱ διάδοχοί των δὲν ἐφαίνοντο ἔτι εἰς τὸν ὀρίζοντα. Ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τοῦ τελευταίου τῶν ἀνωθι ῥηθέντων ποιητῶν, γλυκυτάτου καὶ πατριωτικωτάτου ποιητοῦ, ὅσον φίλου καὶ ἀδελφοῦ φιλοστόργου, ὁ Ἀχιλλεύς ἐτάνωσε τὰς πέρυγας, καὶ ἀπὸ τῶν ταπεινῶν εὐχῶν τῶν διανομῶν, προσέβη εἰς τὴν διερμηνεύσιν τῶν ἀρρήτων αἰσθημάτων τῆς καρδίας.

Οἱ στίχοι του, πλήρεις δυνάμειος καὶ ἐκχυλίζοντες ἐξ αἰσθηματος ἀνυπόκριτου, ἐνεποίησαν πολλὴν αἰσθησιν παρὰ τῷ κοινῷ, ὅπερ ἀπεστήθιζε καὶ τονίζον ἐφαλλε τοὺς περιπαθεῖς στεναγμούς του ποιητοῦ. Ἡ ὠραιότερα περίοδος τοῦ ποιητικοῦ βίου τοῦ Ἀχιλλέως, εἶνε κατὰ τὴν ἐμὴν ταπεινὴν γνῶμην, αὕτη διαρκέσασα ἐπὶ τινὰ ἔτη. Ἐν αὐτῇ ἐγράφησαν πολλὰ ὠραῖα ἔργα καὶ ἐξ αὐτῆς ἔλκουν τὴν γένεσιν πολλὰ ἄλλα γραφέντα μεταγενεστέρως. Βὰς ἐπὶ τὴν τῶς ἀπάτητον ὁδὸν τοῦ ἀκράτου ῥομαντισμοῦ, ἐγκολπωθεὶς τὸ ἰδιόρρυθμον σύστημά του, ἔσυρε κατόπιν αὐτοῦ πολλούς, ταχθεὶς αὐτὸς πρωτοστάτης καὶ διηρμήνευσε τοὺς μυχιούς παλμούς ὁλοκληροῦ γενεᾶς. Ἐγένετο ἴσως τεχνικώτερος κατόπιν, ἢ Μοῦσά του κατέστη ἀνδρικώτερα καὶ εὐχοτέρα, καὶ ἀπέκτησε τὴν σοβαρότητα καὶ τὸ ὕφος αἰρομένη ὑπερβεν τῶν φαντασμάτων τῆς νεότητος καὶ ἐπισκοποῦσα κύκλον εὐρύτερον καὶ μᾶλλον ποιικίλον. Ἀλλ' ἐγὼ εἰς τὰς στροφὰς ἐκείνας, ὡς ἐξέπεμπεν ἡ λύρα τοῦ Ἀχιλλέως, κατὰ τὴν ἀκμαίαν αὐτοῦ ἐποχὴν, τὰς τολμηράς, τὰς ἀλλοκότους, τὰς μὴ λογικὰς ἐνίοτε καὶ ἐν τούτοις σαγηνευούσας, αἴτινες τῶρα μὲν εἰσὶ στεναγμοὶ ἠδυπαθείας καὶ τῶρα βρυχηθμοὶ μανίας, εἰς τὰ παράβολα ἐκείνα ἄλματα, εἰς τὴν ἀκέρεστον καὶ φρενητιῶδη δίψαν τοῦ ἀγνώστου, ἐγὼ ὄχι μόνον τοῦ ποιητοῦ τὸ ἀτομον ἀνευρίσκω ὁλόκληρον ἀλλὰ καὶ μίαν ὄλην ἐποχὴν.

Ἐν ᾧ δὲ ὁ Ἀχιλλεύς θύων ἀκαταπαύστως τὰς Μοῦσαις ἐγένετο τὸ προσφιλές αὐτῶν τεχνίον, δὲν παρημέλει σύναμα καὶ τὴν Πολιτικὴν. Ἐσχεν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὰ πλεῖστα τῶν ἐπαναστατικῶν κινήματων, ἅτινα ἐπῆνεργον

τὴν 10. Ὀκτωβρίου, καταδικασθεὶς καὶ φυλακισθεὶς μετὰ τῶν ἄλλων. Ἀλλ' ὅτε ἔτη τινὰ μετὰ ταῦτα ὁ ἀγαθὸς ἐκεῖνος Μονάρχης ἐθνησκεν ἀφίλος μακρὰν τῆς πεφιλημένης αὐτῷ γῆς, ὁ ποιητὴς ἀντίπαλος εὐγενῆς καὶ μακροθύμου ἔγραψε τὸ πρὸς τὸν Ὀθωνα Ἐλεγείον, ὅπερ ἐν ᾧ εἶνε μία τῶν ὠραιότερων αὐτοῦ ποιητικῶν σελίδων, εἶνε ταυτοχρόνως καὶ μία τῶν ὠραιότερων πράξεων τῆς ζωῆς του.

Ἦτο νέος, ζωηρός, αἰσθηματίας, καὶ συμπαθὴς τὴν ὄψιν αἰ τοῦ καιροῦ ἐκεῖνου εἰκόνες τοῦ τὸ μαρτυροῦσι. Καὶ σήμερον ἔτι ὅτε ὁ χρόνος ἤρχισε νὰ ἐπιθέτῃ τὴν πρώτην τοῦ ἀργύρου βαφὴν ἐπὶ τῆς κόμης του καὶ ν' αὐλακῶ μὲ τὴν πρώτην πρόωρον ρυτίδα τὸ μέτωπον, διατηρεῖ τοὺς τύπους τῆς ἐκφραστικῆς μορφῆς του, τὸ ἀνδρικὸν τῆς ὁποίας ἐπέτεινε τὸ κατὰ παράδοξον ἰδιοτροπίαν τῆς φύσεως φυόμενον ἐπὶ τῆς ἀτρίχου μορφῆς του ὑπογένειον ὑπὸ τὸν παχὺν αὐτοῦ μύστακα. Περιεβάλλετο δὲ πρὸς τούτους μὲ τὴν αἰγλήν ἢν ἐπιχεῖ ἐπὶ τῆς μορφῆς αἰετοπε τοῦ γνήσιος ποιητικῶς στέφανος. Καὶ τὸν στέφανον τοῦτον, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, ὁ Ἀχιλλεύς δὲν ἐλάμβανεν ἐκ τῆς χειρὸς τῶν Ἑλληνοδικῶν, ὅτινες ἐφάνησαν βραδύτερον τὸσον ἐλευθέρου διανεμόντες τῆδε κάκεισε τοὺς κλάδους τῶν δαφνῶνων τοῦ Παρνασσοῦ καὶ τὰ χαρτονομίσματα τοῦ κ Βουτσινᾶ. Ὁ αὐστηρὸς εἰσηγητὴς τοῦ ἀγῶνος, φερόμενος ὡς ὁ παροιμιώδης κεραμεὺς πρὸς κεραμέα, ἐπῆνεσε μὲν γλυκυπέτως τὸν ἄγνωστον, τὸ μόνον ποίημα ὅπερ ὑπέβαλεν εἰς τὸν ἀγῶνα ὁ Ἀχιλλεύς, ἠρνήθη ὅμως αὐτῷ τὸ βραβεῖον.

Ἀλλὰ τὴν δάφνην ἢν ἠρνεῖτο αὐτῷ ὁ ἀλάνθαστος Σύλλαβος τοῦ Πανεπιστημίου, ἀπένεμεν αὐτῷ ἐν ἀνευφημίᾳ ἢ ἀδέκατος κοινῇ γνώμῃ. Τοιαύτην λοιπὸν ἔχων φύσιν καὶ τοιαῦτα προτερήματα, ἀφέθη ὁ σφριγῶν νεανίας εἰς τὴν ἀκράτητον ὄρμην τῆς καρδίας του, καὶ ἐν πολλῶν χωρίων τῶν διαφόρων αὐτοῦ ποιητικῶν ἔργων καὶ ἰδίᾳ τῶν ἐπικῶν, ὑπέσθεν τῶν φανταστικῶν ἠρώων τοῦ ὁποίου νομίζω ὅτι δικαίως τὸ ὑπογένειον τοῦ Ἀχιλλέως, μὲ πειθῶσιν ὅτι ἡ νεότης του ὑπῆρξε τρικυμιώδης, καὶ τὸ κεφάλαιον τῶν αἰσθηματικῶν περιπλοκῶν του ἐμπλεων περιπετειῶν.

Εἰς ἔρωσ φλογερῆς, ἠφαιστειώδης, μυθιστορικός, ὑπῆρξεν ἢ κορωνίς, τὸ ἐπισφράγισμα τῆς πυρετώδους ταύτης περιόδου.

Δὲν θέλω ν' ἀσεβήσω ἀναστῶν ἀπὸ τοῦ χρόνου τὸ κομητηριὸν τὰς λεπτομερείας τοῦ ἔρωτος τούτου, γνωστὰς εἰς τὸ πλεῖστον μέρος τῆς προηγουμένης γενεᾶς τῶν Ἀθηνῶν, ἀφ' οὗ μάλιστα τὸ ἐρωτικὸν αὐτὸ εἰδύλλιον ἔσχε τὸσον δραματικὸν τέλος. Ἡ Ἑλληνικὴ φιλολογία ὅμως ὀφείλει χάριτας πρὸς τὴν Μαρίαν, ὡς μετανόμασε τὴν λατρουμένην γυναῖκα ὁ ποιητὴς, ἧτις καὶ διὰ τοῦ ἔρωτός της καὶ διὰ τῆς ἀπιστίας της ἐγένετο παραίτιος νὰ γραφῶσι τόσαι ὠραῖαι στροφᾶι, τόσα περιπαθεῖ ἄσματα. Ὅτι ἀληθῶς εἶνε παράδοξον, εἶνε τὸ ἐξῆς, ἂν ἀληθεύῃ ὁ ἔρωσ οὗτος ἐπῆρωτο νὰ λάβῃ ὄλας καὶ πλήρεις τοῦ μυθιστορηματος τὰς φάσεις. Ἐτη τινὰ βραδύτερον ὁ ποιητὴς, ἐπαρχος τότε ἐν Θήρᾳ, εἴμαρτο νὰ δεχθῆ καὶ νὰ φροντίσῃ ὡς ἀρχὴ περὶ τοῦ περιορισμοῦ εἰς μοναστήριον παράφρονος τινος γυναικός.

Καὶ ἡ γυνὴ αὕτη ἦτο ἡ Μαρία!

Ἀλλαχοῦ, ποιητὴς δεδοκιμασμένος, συγκινῶν τὰ πλήθη, τοποθετοῦμενος ὑπὸ τῆς κοινῆς γνώμης εἰς ἐξέχουσαν ἐν τῇ φιλολογίᾳ θέσιν, θὰ εἶχεν ἐπαύλεις, μέγαρα, καὶ ὅταν θὰ

ἐβαρύνετο νὰ γράφῃ στροφὰς θὰ μετέβαινε πρὸς ἀναψυχὴν εἰς Θῆραν. Αὐτὸ ἐσκέφθη βεβαίως ἢ τότε κυβέρνησις καὶ μὴ δυναμένη νὰ δωρηθῆται αὐτῷ τὰς ἀπολαύσεις ταύτας πραγματικὰς, τῷ ἐδώρησε κατὶ τι ὁμοιάζον πρὸς αὐτάς, ἀποστέλλουσα αὐτὸν ἐπαρχον καὶ εἰς Θῆραν καὶ εἰς Μέγαρα. Μίαν τῶν ἡμερῶν ὅμως ἀπαυδήσας ὁ ποιητὴς νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τοὺς δημάρχους καὶ τοὺς ἡγουμένους, καὶ νὰ κρύπτῃ τὸν Βύρωνα ὑπὸ τοὺς φακέλους τῆς ἀλληλογραφίας διὰ νὰ μὴ φοραθῆ ὑπὸ τοῦ κλητῆρος, ἐπεμφεν εἰς κόρακας τὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἐπανήλθεν εἰς Ἀθήνας.

Διωρίσθη κατόπιν ἔφορος τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς καὶ εἰς τὴν θέσιν ταύτην διετέλεσεν ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον ἕως ὅτου ἡ κομματικὴ μνησικακία ἀνεῦρε καὶ κατεδίωξεν αὐτόν.*

Εἰς τὴν συνομιλίαν του ὁ Ἀχιλλεύς μεταχειρίζεται τὴν ἔμφασιν τῆς ποιήσεως. Ἀπαγγέλλων μετὰ στέμφου καὶ μετ' ἐπισημότητος, διατηρεῖ καὶ ἐν τῇ συνήθει ὁμιλίᾳ πολλάκις τὸν αὐτὸν τόνον, καὶ μεταχειρίζεται φράσεις ὅτε μὲν τολμηράς, ὅτε δὲ ἀλλοκότους, ἄλλοτε δυσκαταλήπτους καὶ ἄλλοτε ὠραίας. Οἱ ἀκούοντες νομίζουσι τὸ ὕψος τοῦτο ἐπιτετηθευμένον· ἀπ' ἐναντίας εἰς αὐτὸν εἶνε φυσικόν. Ποιητὴς κατὰ πάντα, καὶ εἰς πάσας τὰς δοξασίας αὐτοῦ ἀγαπᾷ συμπαιθεῖ τὸ παρελθὸν καὶ ἐμμένει — μὲ τὸν νοῦν τοῦλάχιστον — εἰς τὴν εὐσεβῆ καὶ σώφρονα ἀπλότητα τῶν πρώτων χρόνων, ἀσπονδος πολέμιος δεικνύμενος πρὸς τὴν ὑλιστικὴν τάσιν πρὸς ἣν ἀκατασχέτως φέρεται ἡτε φιλοσοφία καὶ ἡ τέχνη τῶν νεωτέρων καιρῶν. Ἐκ τῶν ποιητῶν λατρεῖ τὸν Βύρωνα καὶ τὸν Ὀμηρον, ἀγαπᾷ δὲ τοὺς ἠρώας τοῦ τελευταίου, πλὴν τοῦ Ὀδυσσεῦς, ὡς ἂν ἦσαν παιδικοὶ αὐτοῦ φίλοι. Ἐκ τῶν τραγικῶν θαυμάζει τὸν Σαίξπηρ.

Ἀλλ' ὑπὲρ πᾶν ἄλλο κυρίως λατρεῖ καὶ θαυμάζει τὸ μεγαλεῖον τῆς Πατρίδος, ἀναπλάσας διὰ τοῦ νοῦ τὸ ἐνδοξον καὶ φωτοβόλον παρελθὸν αὐτῆς καὶ ἀνατρέχων εἰς αὐτὸ, δόσις ἢ ποιητικὴ καρδία του ἀλγοῦσα αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην τῆς παραμυθίας. Τρέφει θερμὴν λατρείαν πρὸς τοὺς μεγάλους τοῦ ἀγῶνος ἄνδρας, μετὰ καταπληκτικῆς ἀκριβείας γνωίσκων τα καθέκαστα τοῦ βίου οἰουδήποτε αὐτῶν.

Σήμερον ὁ Ἀχιλλεύς φιλόστοργος σύζυγος καὶ πατὴρ ἀποταξάμενος τὰς ἀνεπίταϊς ὀνειρώξεις τῆς νεότητος, διάγει ἡρεμον καὶ εὐδαίμονα οἰκογενειακὸν βίον. Σήμερον ὁμιλεῖ περὶ Πατρίδος μετὰ βαρυθυμίας καὶ ἀπαισιοδοξίας, ἀλλὰ τοῦτο εἶνε παροδικόν· εἶνε ἢ ὕβρις ἢν ἀπευθύνει ἐνίοτε ὁ ἔραστής πρὸς τὴν ἐρωμένην. Ἐντὸς αὐτοῦ διατηρεῖ ἀκοίμητον τὴν λατρείαν, πρὸς τὴν μεγάλην, πρὸς τὴν ἐνδοξὴν Ἑλλάδα, καὶ κλείων τοὺς ὀφθαλμούς μεταφέρεται εἰς ἄλλας εὐκλείας, παρελθούσας ἢ μελλούσας ἐποχάς, καὶ γράφει...

Διότι γράφει, γράφει ἔτι μὲ ἀκμαίαν χεῖρα καὶ εὐχόμεθα νὰ γράφῃ ἐπὶ πολὺ εἰσέτι ὅπως πλουτίσῃ καὶ μὲ ἄλλα ὠραῖα ἔργα τὴν ἡμετέραν φιλολογίαν.

Ὅστις θέλει νὰ τὸν ἴδῃ δύναται νὰ τὸν ἀπαντήσῃ μετὰ μεσημβρίαν, ἂν ἡ ἡμέρα εἶνε εὐδία, ἐξωθὶ τοῦ καφενεῖου τοῦ Γιαννοπούλου πίνοντα ἰρατεινόν, ὡς ἀποκαλεῖ τὸν καφέν, καὶ βροφῶντα ἀνηλεῶς τὸ σιγάρον του, τὴν δὲ νύκτα εἰς τὸ αὐτὸ καφενεῖον μέχρις ὥρας προκορημένης.*

* Σημ. Κλ. Βραδύτερον διωρίσθη πρόξενος ἐν Ταϊρανίῳ.

Η ΑΡΠΑΓΗ ΤΗΣ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗΣ

ὑπὸ ΣΠΥΡΙΑΝΘΟΣ ΠΑΓΑΝΕΛΗ.

Ἐξητλημένη κατέπεσε παρὰ τὸν λίθον φρέατος τινος προβεβηκυῖα γυνή, πενιχρὰ φέρουσα ἱμάτια. Ἐφάνετο κατὰ κόπος. Ρυτίδες βαθεῖαι ἠδύλακον τὸ περίλυπον πρόσωπόν της· τὸ βλέμμα της ἦτο βαθύ καὶ αὐστηρόν, διὰ δὲ τῆς συννοίας ἣτις εὐκρινῶς διεγράφετο ἐπὶ τῆς στυγνῆς ὄψεως τῆς ἀγνώστου, διέκρινε τις τὴν βίαν θλίψεως καὶ ὀργῆς, ἀτελῶς χαλινουμένης, καὶ ἡ ὀρμηὶ τῆς ὁποίας περιοδικῶς ἐξεχέτο διὰ τοῦ ἀπειλητικοῦ βλέμματος, δίκην κρατήρος, ἀφ' οὗ ἀνακουφίζονται τὰ μυκώμενα ἔγκυατα κοχλαζόντων ἡφαιστειῶν. Τὴν ἐξελάμβανε τις ἐπαίτιδα, καὶ ἐν τούτοις ἔκφρασι θείας μεγαλειότητος ἐνέφανεν ἡ ἀπειρηκυῖα ἐκείνη μορφή, αἰσθητὰ δὲ δέους ἀγνώστου καὶ μυστηριώδους συνείχεν ἀνεξηγήτως τοὺς παρερχομένους τὴν κώμην τῆς Ἐλευσίνας, καὶ ἀτεινίζοντας τὴν μελαγχολικὴν γραῖαν, ἥς σιωπηλότατα ἦσαν τὰ χεῖλη, πρὸς τὴν γῆν κεκλιμένοι οἱ ὀφθαλμοί, καὶ πένθιμος ἀπολύτως ἡ ἔκφρασις.

Ἄμφορές φέρουσαι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς προσήλθον μετὰ μικρὸν νὰ ὑδρευθῶσιν ἀπὸ τοῦ φρέατος αἱ θυγατέρες τοῦ Κελεοῦ. Ἐνητένισαν τὴν ἀγέλαστον γραῖαν, ὠκτιραν αὐτὴν καὶ τὴν φαινομένην δυστυχίαν της, καὶ συμπαθήσασαι εἰς τὸ σιωπηλὸν ἐκεῖνο ἄλγος, τὸ τοσοῦτον πειστικὸν καὶ τοσοῦτον εὐγλωττον ἐν τῇ σιωπῇ αὐτοῦ, προσήλθον παρὰ τῇ ξένη προσφέρουσαι φιλοξενίαν εἰς τὰ δώματα τοῦ πατρὸς των Κελεοῦ, βασιλέως τῆς Ἐλευσίνας. Ἐδέχθη, σιωπηλῶς κατανεύσασα, ἡ περιλύπος γραῖα, καὶ ἐγεροθείσα ἠκολούθησε μελαγχολικῶς τὰς θυγατέρας τοῦ Κελεοῦ. Ὁ κόσμος οὐδαμῶς ἐφάνετο ἀπασχολῶν τὴν μυστηριώδη ὀδοιπόρον. Ἠκολούθει μηχανικῶς τὰς νεαρὰς ὀδηγούς της, βεβουδισμένη πάντοτε εἰς λογισμούς, καὶ σπανιώτατα ἀποσπῶσα ἀπὸ τοῦ ἑδάφους τοὺς ὀφθαλμούς αὐτῆς, ὅπως θεωρήσῃ ἀδιαφόρως τοὺς ἀγροὺς δι' ὧν διήρχοντο. „Ἀδελφή“ εἶπε χαμηλοφώνως ἡ νεωτέρα κόρη τοῦ Κελεοῦ πρὸς τὴν πρεσβυτέραν ἀδελφὴν της ἀποστραφείσα. „Ἐὰν δὲν ἦτο οὕτω πενιχρῶς ἐνδεδυμένη ἡ ξένη, καὶ δὲν ἐφάνετο κύπτουσα ὑπὸ τὸ βάρος δυστυχίματός φοβεροῦ, θὰ ἐνόμιζον ὅτι δὲν εἶναι θνητὴ. Ἴδέ, ἀδελφή, πῶς βαδίζει. Ὅσάκις τὸ βλέμμα σου συμπῆσῃ νὰ συναντήσῃ τὸ ἰδικόν της, δὲν νομίζεις ὅτι ἀκτὶς μυστηριώδους σελαγίζει ἐντὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ, καὶ πῦρ ἀνεξήγητον, ἢ ἀποσβεσθὲν ὑπὸ τῶν δακρύων, ἀτίνα πολλὰ θὰ ἔρρευσαν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν της, λάμπει εἰσέτι δι' αἰγλης θείας ἐντὸς τῆς κόρης τῶν ὀφθαλμῶν;“ Ὁρμητικῶς ἀνύψωσε τὴν κεφαλὴν ἡ ἀγνώστῃς εὐθὺς ὡς ἤκουσε τὴν λέξιν κόρη. Τὸ λιπόσαρκον στήθος της ἀγκώθη, καὶ στεναγμὸς βαθύς, ἀνελθὼν ἀπὸ τοῦ βράχους τῆς καρδίας της, ἐξῆλθε διὰ τῶν ὠρῶν χειλέων τοῦ ἀφώνου στόματός της. Ἐκλινεν ἐν τούτοις καὶ πάλιν πρὸς τὴν γῆν, καὶ σιωπηλῶς ἠκολούθει τὰς δύο παρθένους βεβουδισμένη πάντοτε εἰς ἀτελευτήτους καὶ ἀλγεῖνους λογισμούς. „Ἀδελφή μου“ ἀπήντησεν ἡ πρεσβυτέρα κόρη τοῦ Κελεοῦ, „δὲν ἤθελον νὰ σοὶ ἐμφράσω πρώτη τὰς σκέψεις μου, ὅπως, μὴ πτοήσω τὴν ἀπειρον καὶ τρυφερὰν νεότητά σου. Ἄλλ' ἀφοῦ καὶ ἐπὶ σὲ ἐπεφοίτησεν ὁ αὐτὸς λογισμὸς, σοὶ λέγω ὅτι ἀληθῶς ἡ γραῖα μοὶ φαίνεται παράδοξος, καί, μὰ τὸν Δία, ἴσως εἶναι θεὰ τις κατελθοῦσα εἰς τὴν γῆν ὅπως δοκιμάσῃ τὴν φιλοξενίαν τῶν ἀνθρώπων.“

„Πάσχουσι λοιπὸν καὶ οἱ θεοί, ὑπόκεινται εἰς τὸ γῆρας, καὶ εἰς τὰς πικρίας τῆς ζωῆς;“ διέκοψε γοργῶς τὴν πρεσβυτέραν τῆς ἀδελφῆν ἡ νεωτέρα κόρη τοῦ Κελεοῦ. „Ἴδέ τὴν ἀδελφή, πῶς φαίνεται ἀλγοῦσα, πῶς κινεῖ τὸν ὀϊκτον, καὶ ἐμπνέει θλίψιν ἢ δυστυχίαν! Ἀδύνατον νὰ ἦναι θεὰ. Τί θὰ διέφερον τότε οἱ Ἀθάνατοι ἀπὸ τῶν θνητῶν ἡμᾶς, ἐὰν ἐγήρασκον καὶ ἐκείνοι, καὶ ἐὰν ἡ ὕδνη ἦτο ἐπίσης ὁ κληρὸς τῆς ἀθανάτου αὐτῶν ζωῆς; Ἀφοῦ, ἐπακούοντες οἱ θεοί, παρέχουσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἀνακούφισιν τῶν πόνων, βεβαίως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ στερῶνται τῆς δυνάμεως νὰ χρησιμοποιοῦσιν ὑπὲρ ἐαυτῶν τὸ σωτήριον καὶ γλυκὺ φάρμακον, ὅπερ, οἰκτείροντες τὰς δυστυχίας μας, παρέχουσιν ἐνίοτε εἰς ἡμᾶς. Καὶ ὁμως, ἀδελφή, ἀνησυχία τις μὲ κατέχει. Δὲν ἐνθυμούμαι ποτέ νὰ ἠσθάνθην τὴν ἐντύπωσιν ἣτις μὲ κατέλαβεν εὐθὺς ὡς εἶδον τὸ πρῶτον καθήμενη παρὰ τὸ φρέαρ τὴν στρυφνὴν ταύτην γραῖαν. Πρέπει νὰ εἰπωμὲν τοὺς φόβους μας εἰς τὸν πατέρα μας! Εἶναι σοφός, καί, καθὼς βεβαιούσιν οἱ ἱερεῖς, ἀγαπᾶται μεγάλως ὑπὸ τῶν θεῶν. Θὰ μᾶς ἐξηγήσῃ ἐκείνος τὸ μυστήριον.“

Ἐφθασαν εἰς τὴν θύραν τοῦ οἴκου τοῦ Κελεοῦ. Ἡ γραῖα παρέμεινεν ἔξω, αἱ δὲ θυγατέρες τοῦ ἀνακτοῦ τῆς Ἐλευσίνας, διαβάσαι τὸν οὐδόν, ἀπέθηκαν τοὺς πλήρεις ὕδατος ἀμφορεῖς, καὶ σπεύσασαι, ἀνεζήτησαν τὸν πατέρα αὐτῶν Κελεὸν καὶ τὴν μητέρα Μετάνειραν. Μελαγχολικῶς ὅπως πάντοτε, ἴστατο ἔξω ἡ ξένη. Προσεκτικῶς ἠρεῦνα τὰς διερχομένας ἐκεῖθεν γυναῖκας, ἀναπηδῶσα βιαίως ὅσας διέκρινε νεὰν κόρην, ἐρευνῶσα μετὰ προσοχῆς τὸ πρόσωπον τῶν νεαρῶν παρθένων ἰδίως, ὅσαι διήρχοντο τὴν ὄραν ἐκείνην ἐξῶθεν τοῦ οἴκου τοῦ Κελεοῦ. Εἰς πᾶσαν ματαίαν ἐρευνᾶν ἐστέναιε πικρῶς ἡ γραῖα, καὶ ἐπανερχομένη ἐκάθητο περιλύπως ἐπὶ κρέμνου τινὸς ἐρρμένου παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ οἴκου τοῦ Κελεοῦ. Ἐν τούτοις ὁ ἀναξ τῆς Ἐλευσίνας, ὕπτι τῆς συζύγου καὶ τῶν θυγατέρων ἀκολουθούμενος, ἐπιφαίνεται εἰς τὸν οὐδόν. Αἱ θυγατέρες του δεικνύουσιν αὐτῷ τὴν γραῖαν στηρίζουσαν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς τὴν ἀφηρημένην κεφαλὴν, καὶ εἰς σκέψεις λυπηρὰς βεβουδισμένην. „Ξένη“, φανεῖ ὁ Κελεός, „καλῶς ἦλθες!“ „Ὁ οἶκός μας εἶναι οἶκός σου. Εἰσελθε ἐντὸς, ὅπως, λουομένη ἀναπαύσῃς μικρὸν τὸ σῶμά σου, καὶ παρὰ τὴν τράπεζαν τοῦ Κελεοῦ κατασιγάσῃς τὴν πῆνάν σου. Εἰς τὸν βωμὸν τοῦ ξενίου Διὸς παχὺν θὰ θύσωμεν βοῦν, ἐορτάζοντας τὴν ἀφίξίν σου. Εὐπρόσδεκτος θὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸν Ὀλυμπον ἡ κνίσσα τῶν ἐντοσθίων τοῦ θύματος. Τὰ νῦτα τοῦ πίνου βοῦ θὰ διανείμωμεν ὁμοῦ, καὶ εἰς δαῖτα εὐτυχῆ θὰ καθήσωμεν εἶτα. Οἱ Ἀθάνατοι ἐπιτάσσουσι νὰ συμπαθῶμεν καὶ νὰ περιποιώμεθα τοὺς ξένους. Ταχεῖα ἐντὸς τοῦ οἴκου τοῦ Κελεοῦ εἰσελθε, ξένη, φίλη καὶ προστατευομένη τοῦ Διός. Εἶδε εἰς τοῦ οἴκου μου τὸν οὐδὸν νὰ ἀφήσῃς τὴν θλίψιν, ἣν καιρίαν καὶ βαθυτάτην βλέπω εἰς τὸ πρόσωπόν σου.“

Φιλοστόργως ἐδεξιώθη τὴν γραῖαν ὁ ἀναξ τῆς Ἐλευσίνας καὶ ἡ οἰκογένειά του. Πράγμα παράδοξον! Εἰς μειδίαμα ἀστραπιαῖον διηνοιχθὴ τὸ τεθλιμμένον χεῖλος τῆς ξένης. Ἐξεπλάγη καὶ αὐτὴ, καὶ οἰοεὶ μετανοήσασα ἐπανέπεσε βαθύ-

Η ΑΡΠΑΓΗ ΤΗΣ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗΣ.

Εἰκὼν ὑπὸ Paul Schobelt.

τερον εις την στυγνήν και άκαμπτον μελαγχολίαν της. Τις ήτο; πόθεν ήρχετο; τί έζητε; και ποῦ άπήρχετο οὔδεις έγνωρίζε, αλλά και οὔδεις ήρώτησε! Τόν πενήχρον πέπλον ανασύρουσα έτρεχεν από πρωίας ή περίλυπος γραία εις τους άγρους εξετάλυσσα μετά προσοχής τά χωρία και τους διαβάτ και την έσπεραν περιαλωστέρα επανήρχετο εις τά δώμα του Κελεού, και συνεχώς, άρνούμενη να γευθῆ τι δι' όλης τής ήμέρας, νήστις άπεσύρετο, πάντοτε σκυθρωπή, όπως άναζητήση, ματαίως ίσως, την άμφίβολον λήθην του ύπνου. Άλγοῦσα εξήρχετο την πρωίαν, άπελπις επανήρχετο την έσπεραν! Ημέραν τινα επανήλθεν άργότερον. Εφαινετο σφόδρα εξωργισμένη. Τά ώχρα χείλη τής έτρεμον σπασμωδικώς: ο λιχανός τής δεξιάς της, τεταμένος, ένεινέτο άπειλητικώς, και πλήρης όργης και πάθους έκυλινδοῦντο των ύμμάτων της οι βολβοί. Ο Κελεός εφοβήθη, και αι θυγατέρες του περίτρομοι έσπευσαν ν' άποκρυβῶσιν εις τά δώματα τής μητρός των Μετανείρας. Άνεξήγητος δυσφορία επεκάθησεν επί τας ψυχάς των ύπηκόων του άνακτος Κελεού. Η Έλευσις πῶσα έπασχε, και τά δένδρα αὐτά άκατανοήτως και παραδόξως ήρξαντο αίφνης φυλλοροοῦντα. Περιδεσές άπεσύρθησαν εις ύπνον ο άρχων και οι ύπηκοοι. Άνησυχία άόριστος έπέβη του λαού την ψυχήν ήσθάνοντο πάντες, ότι έκτακτόν τι συνέβη ή έκυοφορείτο, άλλ' οὔδεις ήδύνατο να μαντεύση ή να εξηγήση τί. Την επαύριον ένωρίτερον του συνήθους εξήλθεν ή γραία από του οικου του Κελεού. Εφαινετο άπνους, ήτο όργίλη, και ή στυγνή φυσιογνωμία της είχεν άποβῆ στυγνοτέρα. "Οτε, μικρόν μετά την έξοδον τής γραίας, εξήλθον από των καλυβῶν των οι κάτοικοι τής Έλευσίνας, έμεινον κατάπληκτοι ίδόντες νεκράν πρό αὐτῶν την φύσιν, ξηρά τά δένδρα του δάσους, ξηρούς τους θάμνους, και νεκρωθεΐσαν έντελώς την χθές έτι πλουσίαν βλάστησιν τής γῆς. Τά πτηνά δέν εκελάδουν, άλλά με συνσταλμένες τας πτέρυγας επεκάθηγτο πενθίμως επί των ξηραθέντων κλάδων έν σιωπή βλέποντα τον άνατέλλοντα Φοῖβον! Εμφοβοι οι κάτοικοι προσήλθον εις τον Κελεόν, ζητοῦντες του μυστηρίου την εξήγησιν. Τό πῦρ των βωμῶν ανήφθη, άθρόα έδυσαν θυσιás οι κάτοικοι, εύχόμενοι εις τους Άθανάτους να έπιβλέψωσι συμπαθώς επί την γῆν, και τους ανθρώπους. Την έσπεραν εκείνην ή γραία δέν ήλθεν εις του Κελεού. Ανίτευεν ή πρωία, έπήλθεν ή έσπερα, έσπεφάνη και ή άλλη Αύγή, άλλ' ή γραία οὔδαμοῦ τής Έλευσίνας έθεάθη. Ο Κελεός και ή οικογένειά του ήτο ανήσυχος. Συνεδύαζον τό άπροσδύκητον φαινόμενον τής φύσεως, προς την ανεξήγητον αφάνειαν τής γραίας, και φόβος μυστηριώδης καταλάμβανε τας ψυχάς των. "Βεβαίως θεά τις θα κρύπτεται υπό τό σχῆμα τής γυναικός ταύτης" έλεγεν ο Κελεός και ο λαός του. Καί πικνοτέρα τότε ανήρχετο προς τον οὐρανόν ή κνίσσα των θυσιών, δαφιλώς έπιπτον τά σφάγια υπό την μάχαιραν του θύτου, και ζωηρότερον έλαμπεν εις τον βωμόν τό πῦρ τής θυσιás. Οι ιεροφάνται, ίλαστήριον αντλοῦντες ύδωρ από τής καθαρωτέρας πηγῆς, έφφαινον την πόλιν και τους άγρους, εύχόμενοι εις τον Δία να έλεήση τους έντρέμους βροτούς.

Εν τούτοις ή άφορία τής γῆς έπετεινετο. Οι άγροι είχον αποβάλει την χλοεράν στολήν των, και τά δένδρα τά πράσινα φύλλα των. Αί βάλανοι είχον εξαφανισθῆ, ο χόρτος των λιμνῶνν εξηράνθη έντελώς, και πείνα φρικτή ήρξατο μαστίζουσα τους ανθρώπους και τά ποιμνια. Οι βωμοί των

ν έμενον άνευ θυσιás. Οι παχείς άμνοι και οι βόες ήσαν λιπύσαρκοι, και άποῦ είχον άναζητήσαι ματαίως ν χόρτον, όπως χορτάσωσι την πείναν των, έπιπτον χαμαί θνήσκοντες εξ άσιστίας. Η σάρξ αὐτῶν, ως θνησιμαίων, οὔτε εις θυσιάν των θεών, οὔτε εις τροφήν των ανθρώπων ήδύνατο να χρησιμεύση. Προφανώς οι θεοί είχον όργισθῆ κατά των ανθρώπων, και ως μέσον καταστροφῆς του ανθρώπινου γένους εξέλεξαν την άφορίαν τής γῆς. Από του ύψους του φαεινοῦ Όλύμπου είδεν ο Ζεύς και έκτειρε τας δυστυχίας των θνητῶν. Των θυσιῶν ή κνίσσα δέν έτερεπε πλέον την όσφρησίν του και έσβεσμένοι έντελως άπέμειναν των άλλων θεών και θεαινῶν οι έπίγειοι βωμοί. Δυσφοροῦντες προσήλθον τότε παρά τον θρόνον του νεφεληγερέτου πατρός οι Άθανάτοι, παρακονοῦμενοι δια την εγκατάλειψιν και την ραθυρίαν των θνητῶν. Η Δήμητρα μόνη δέν είχε προσέλθει, μόνη αὐτή από μακροῦ ήδη χρόνου δέν είχε φανῆ εις του Όλύμπου τας άκρωτείας, οὔδε μετασχει των τελων και των δειπνῶν άτινα οι Άθανάτοι έτέλουν εις τά χρυσά δώματά των. Ενόησεν ο Ζεύς την αιτίαν τής άφορίας, και καλέσας τον Έρμην διέταξεν αὐτόν να κατέλθῃ εις την γῆν, να άναζητήσῃ πανταχοῦ την Δήμητραν, και να παρακαλέσῃ αὐτήν να άποδώσῃ την γονιμότητα εις την γῆν, άποδίδουσα την κνίσσαν των θυσιῶν εις τους θεούς, και την τροφήν εις τους ανθρώπους. Των πεδίλων τας πτέρυγας κινήσας ο Άργειφόντης, έσχισε ταχύς τον ορίζονα. Εφθασεν εις την Έλευσίνα, ανεξήτησε την Δήμητραν αλλά μη εύρών αὐτήν έπήδησεν εις την Πελοπόννησον, και από του Ισθμοῦ δι' ενός άλματος εφθασεν εις την πατρίδα του Κυλλήνην, επί τής ύψηλοτέρας κορυφῆς τής οποίας έστη έπισκοπῶν τά περίε. Η πονηρά φυσιογνωμία του εφαιδρόνθη. Υψώθη μετέωρος, και μετ' ολίγον εφθασεν εις τό Λύκαιον όρος, από τής κορυφῆς του όποιου έστη πάλιν έπισκοπῶν. Υψώθη και πάλιν, και καταπτάς εις τό Έλάτιον όρος εύρε τον Πάνα συρίζοντα τον αὐλόν. Ηρώτησε τον τραγόποδα θεόν: εαν είδέ που την Δήμητραν, ή εαν δύναται να δώσῃ είδησιν τινα περι τής θεάς. Ο Πάν έδειξεν εις τον Έρμην μέλαν τι άντρον εις κρημνωδή δχθην τής Νεδας χαΐνον, άπρόσιτον όλως και φοβερόν την θεάν. "Εκεί εύρίσκειται ή Δήμητρα" είπεν ο Πάν εις τον Έρμην. "Εκεί άπελθε", και επανέλαβε τον αὐλόν. Σαρκαστικώς μειδίασας, και υπόδρα θεωρήσας τον τραγόποδα Πάνα υψώθη εκ νέου ο Έρμης, και έξέτριβός εφθασεν εις του μελανού σπηλαιου την είσοδον.

Άφοβος έχώρησεν έντός. Με μέλανα πέπλον κεκαλυμμένην, και καθημένην επί βράχου ύγροῦ εις τό ζοφερόν εκείνο άντρον εύρεν ο Έρμης την Δήμητραν. Η όργη και ή άπελπισία εφαινοντο εις τό πρόσωπόν της. Ησύχως έπλησίασεν ο Έρμης, και προσφωνήσας την τεθλιμμένην θεάν, ανεικοίνωσεν εις αὐτήν την έντολήν του Διός. "Η άφορία τής γῆς είναι έργον σου" είπεν ο υίός τής Μαιας. "Οὔδεις, εκτός σου, δύναται τι επί τής γῆς και των προϊόντων της. Απόδος την εύφορίαν εις τους άγρους, επαναφέρουσα την ειρήνην εις τον διαταραχθέντα Όλυμπον, και προλαμβάνουσα τον επικείμενον πρόωρον θάνατον των βροτῶν. Είναι τούτο τό θέλημα του Διός." Οργίλως ανεπήδησεν ή Δήμητρα. "Ψύγε έν τάχει, μιανέ, άνέκραξε. Μοι έσε μισγτός, όπως και οι άλλοι του Όλύμπου Άθανάτοι. Εγώ καταδείκασα εις άφορίαν την γῆν, και είθε να ήδυνάμην να

καταδείκασω εις μαρασμόν και εξορίαν εξευτελιστινήν τον άστοργον πατέρα σου, και τους λοιπούς του Όλύμπου εγωιστάς. Αναίσθητοι εις τό άλγος καρδίας μητρικής είδον άδιαφόρος την Πότνιαν Δήμητραν, την ζωοφόρον θεάν, εγκαταλείψασαν τον Όλυμπον, πλανωμένην εις την γῆν και ζητοῦσαν πανταχοῦ την θυγατέρα της. Ηδύνατό τις να άρπάσῃ την Περσεφόνην μου, άνευ τής άδειας των θεών; Αὐτοί είναι οι αὐτοεργοί και οι συνεργοί ένταυτῶ. Παρεΐδον έμέ, θεάν άθάνατον, έπως και εκείνοι, άλλά πλείτερον εκείνων ευεργέτιδα, περιπλανωμένην και πενθοῦσαν πανταχοῦ τό άρπαγῆν τέκνον μου, και άντι να συμπαθήσωσιν εις την δυστυχίαν μου, και να συντρέξωσιν οὐχί την άθάνατον θεάν άλλά την άποφραγίζομένην μητέρα, έχαιρον ίσως οι κακοί, έντροπῶντες εις την κνίσσαν των θυσιῶν, ως οι θνητοί έθουον εις αὐτούς. Άς άπολαύσωσιν ήδη θυσιás! Οὔδέν ή γῆ θα άναδώσῃ έρεξῆς, άποῦ την κατηράσθην. Άρροστο θα μείνωσι των θεῶν οι βωμοί. Τό γένος των ανθρώπων θα εξαφανισθῆ, και οι άκόλαστοι του Όλύμπου οὔδέν θα δύνανται πλέον να θηρεύωσιν εις την γῆν ταύτην, ήν, καιτοι Όλύμπιοι, δέν άπαξιοῦσιν έντούτοις. Εις κόρακας άπελθε αὐτοστιγμί, και την άπάντησίν μου ταύτην είπέ εις τον Δία. Η ώργισμένη και κόρης όρφανῆ Δήμητρα την άπειλήν ταύτην ρίπτει κατά του προσώπου των άθανάτων."

Εφοβήθη ο Έρμης και με μαλακούς λόγους έσκέφθη ο πονηρός να προάνη την Δήμητραν. "Γνωρίζεις κατά βάθος" είπε, "τον σεβαστόν μου πατέρα, διότι πολλὰς προς τούτο έχεις άφορμάς. . . ." προσέθηκε μετά τινος ειρωνίας. "Γνωρίζεις πόσον είναι εκδικητικός, και ποίας αδυσωπητους ποινάς επιβάλλει εις τους παραβάτας των διαταγῶν του. Όμοσον εις τά ύδατα τής Στυγῆς να μη προδώσῃς τον Έρμη. Θά σοι είπω ποῦ είναι ή Περσεφόνη διότι, ως γνωρίζεις ίσως, λαμβάνω ένεργόν μέρος εις όλας τας ύπόπτους ύποθέσεις. Με έννοεΐς! . . ." Βιαίως ανεπήδησεν ή Δήμητρα. "Ορμησε προς τον Έρμη, και έπιληφθεΐσα του ίματιου αὐτοῦ, διότι συνέπεσε την ήμέραν εκείνην να φέρῃ ίμάτιον, ίσως διότι έμελλε να εμφανισθῆ ένώπιον θεάς, "ποῦ είναι λέγε, ποῦ είναι ή Περσεφόνη" είπεν αγωνιώσα ή Δήμητρα. "Τά πάντα είμαι έτοιμη να λησμονήσω, τά πάντα να συγχωρήσω, δεκαπλασίαν να άποδώσω την γονιμότητα εις την γῆν, αρκεί μόνον να ίδω τό τέκνον μου, την Περσεφόνην μου. Την άθανάσιαν αὐτήν προθύμως θυσιάζω εις τό φίλτρον τό μητρικόν. Αντι θεάς όρφανῆς, προκρίνω να καταστῶ θνητή μητηρ, άλλ' έχουσα τό τέκνον μου. — "Θά μοι σχίσης τό ίμάτιον" άπήντησεν ο Έρμης "μη με σεΐης οὔτω Ισχυρῶς. Δέν έχω άλλο, και μ' όλον ότι με λέγουσι θεόν του Κέρδους σε βεβαιῶ ότι ελάχιστα απολαμβάνω καιτοι εργαζομαι πολυ." Ελπίζω ότι θα μοι δώσης και άμοιβήν τινα δια την εκμυστήρευσίν μου" προσέθηκεν ο Έρμης. "Καιτοι Όλύμπιοι, αιδέριος δηλονότι, ποιητής, υπέρτερος ύλης, οὐχ ήττον αγαπῶ ολίγον την ύλην, προτιμῶν, όσον άφορᾷ τούτο, τον τίτλον του γῆνιου. Άλλ' ήδη, οτε όμοσας εις την Στύγα να μη με προδώσης εις τους θεούς, και να μοι δώσης δώρῶν τι αξιόν τής χαρῆς ήν θα σοι προξενήσω, σοι λέγω έν ολίγοις, ότι την κόρην σου Περσεφόνην ματαίως άναζητεΐς εις την γῆν, καθόσον την άπήγαγεν ο Πλούτων εις τά βασιλεία του, συνεννοηθείς προς τούτο μετά του Διός όστις και συνέπραξεν εις την άρπαγήν." Βιαίως ανεπήδησεν ή Δήμητρα, άλλ'

ο Έρμης προλαβόν αὐτήν "μη με διακόπτῃς" τῆ είπε, "είδ' άλλως φεύγω" και είμαι μεν άληθές ότι θα χάσω τό δώρον, άλλά και συ δέν θα μάθης τας λεπτομερείας τής άρπαγῆς οὔτε τί πρέπει να πράξης δια να εύρης την κόρην σου. Ηδη οτε ήσύχασας συνεχίζω την διήγησίν μου. Λοιπόν, επαναλαμβάνω, ότι εκ συνεννοήσεως οι δύο άδελφοί και άνακτες του Όλύμπου και των Ηλυσιῶν άπήγαγον την κόρην σου. Ο Πλούτων την κατέχει ήδη, και αὐτοῦ κατέστη ή νόμιμος σύζυγος. Άμέριμος έδρεπεν άνθη εις τους λιμνῶνας ή ώραία Περσεφόνη. Σεισιμός κλονίζει αίφνης τά περίε, φλόγες αναπηδῶσιν από του εδάφους, σχίζεται βαθέως ή γῆ, και ίδου αίφνης προκύπτει τεθριππον άρμα νύκτιον, υπό ίππων μελανῶν ελκόμενον. Φωνάς βάλλουσαι, τρέπονται εις φυγήν ή Περσεφόνη και αι άκόλουθοι συμπαΐκτριαι. Άλλά τί δύναται τό βῆμα των παρθένων πρό του τάχους του άρματος; Διπλοί ήνίοχοι, μάστιγας και δίρανα κραδαινόντες έλαύνουσι τους ίππους. Άκρόθεκτον κυλιεται, έν μέσω κνισαλέου νέφους, και καπνοῦ μυκῆρων και πυρός, τό τρέχον άρμα. Ο άναξ Πλούτων επί του ύψους καθηται, και ένῶ τους ίππους οι ήνίοχοι μαστίζουσι, τους ήνιόχους να μαστιγώσῃ απειλεΐ ο άκαμπτος θεός, βραδύτητα εις τό άρμα τό ίπτάμενον καταγιγνώσκων μετ' όργῆς. Τας κόρας οὔτω έντός μικροῦ κατέσφιασεν ο Πλούτων. Εξέλεξε την προσφιλή μνηστήν, και κατ' αὐτῆς έρρίφθη. Από του μέσου την άνήρπασεν, ως άετός όρμῶν κατά άβραπτῆχου κύκνου. Την Περσεφόνην φέρων έν χερσὶ τό άρμα του άνέρχεται ο Πλούτων. Βρυχάται απειλῶν τους οδηγούς, και εις γλυκειάν ήμερον φωνήν να μεταβάλῃ προσπαθεΐ τον βρυχηθμόν. Κλαίει την κόρην να καθησυχάσῃ και να ένθαρρῶν προσπαθῶν. Κλαίει έν τούτοις ή ταλαίπωρος! Δια των βραχιόνων της τό πρόσωπον καλύπτει, και επανεληθμένος τής μητρός τό όνομα αναφωνεΐ, και πάλιν την μητέρα ή Περσεφόνη κράζει. Ταχύ έν τούτοις τό άρμα εκυλιετο. Δέν έτρεχεν άλλ' ίπτατο υπό τό κάλπασμα των ατιθάσων ίππων. Ισχυρῶς την λείαν του συνέσφιγγεν ο Πλούτων, και υπερθεν ο κλάζων άετός, τον Πλούτωνα επί τό έργον ένεδάρρυνε, την εμφάνισιν και σύμπραξιν άγγέλλων του Διός. Έγγῶς του χάσματος κτεφθασε τό άρμα. Βαρεία επί των ίππων των πλευρῶν ή μάστιξ κατηνέχθη. άγρίως εις τον δρόμον τον ταχόν τους ίππους προέτρεψαν μαστίζοντες οι οδηγοί, επί των νώτων των κελήτων ανεπήδησαν, έμάστισαν και πάλιν, και έντός του χάσματος και ίπποι, και ίππεΐς μετά του άρματος, και ο Πλούτων μετά τής Περσεφόνης κατεπόθησαν. Μητέρα τό ύστατον ή κόρη ανεβόησεν, και εκ νέου ή διχασθεισα γῆ συνεκολλήθη αὔθις, και οὔδαμοῦ του χάσματος τα ίχνη να διακρίνη τις ήδύνατο. . . ."

Γόοι έσχισαν την ατμοσφαιραν του μελανός άντρου. Τῆς αξιοπρεπειας αὐτῆς έπελάθετο ή άθάνατος Δήμητρα, και κρούγας άπέλπιδος άγανακτήσεως βάλλουσα πλήσσει τό στήθος της δια των χειρῶν. "Απαγωγείς άδλιοι" άνέκραξε, "θεοί διώκται τής δικαιοσύνης, τής άδωότητος διαφθορείς, προδόται έπίβουλοι, ανάλσχυντοι, εκβιασταί, άκολασίας υποδείγματα, εις τό φίλτρον τής μητρός και εις τον πόνον της, εις τής φιλοστοργίας τον στεναγμόν και την έπίκλησιν άκαρδοι! Αί Μοΐραι οὔδέν επειλήρωσαν έμοι, ίπτανόν να σᾶς βλάψῃ. Επραινούσα όμως τό εδαφος τής γῆς, τό κάρπιμον αὐτῆς καταστρέφουσα σᾶς εκδικοῦμαι έμμέσως άποῦ δέν θα ύπάρχωσι πλέον θνητοί έτοιμοι να

θύσων εις τούς βομούς σας. Ἀμετακλήτως ἀπεφάσισα ν' ἀπονεκρώσω ἐντελῶς τῆς γῆς τὴν ἰκμάδα. Ἀπελθὼν εἰς τὸν Ὀλυμπον ἀνάγγειλον τοῖς Ἀθανάτοις τὴν ἐμὴν ἀπόφασιν. Ἀπὸ τοῦ βάρους τοῦ σπηλαίου αὐτῆς, ἡ ἐγκαταλελειμμένη καὶ ἀλγοῦσα Δήμητρα, ἀπειλεῖ τοὺς Ἀθανάτους τοῦ Ὀλύμπου, καὶ ὡς μόνον ὄρον συνδιαλλαγῆς τίθησι τὴν ἀπόδοσιν τῆς Περσεφόνης καὶ τοῦ ἀθλίου ἀπαγωγῆς τὴν τιμωρίαν. Εἶδ' ἄλλως εἶπον ἤδη. Ἀπελθε Ἑρμῆ, ἀγγέλλων ὅτι εἰμὶ ἀκαμπτος. Ὁ ὄρκος μου σὲ ἀσφαλίζει ἀπὸ πάσης ἀκριτομυθίας. Οὐδὲν θὰ μάθῃ ὁ Ζεὺς, ἐὰν δὲ εὐγνώμων εἶναι ἡ Δήμητρα θὰ καταμάθῃς εὐθὺς ὡς ἐπανάδω τὴν φιλάττην τοῦ τέκνου μου κεφαλὴν. — «Τὴν γνώμην μου προέλαβες» ἀπήντησεν ὁ φαίδρονθεὶς Ἑρμῆς. «Εἰς τὴν ἀπόφασίν σου ἔμμενον, καὶ θὰ νικήσῃς ὀσφαλῶς. Πλὴν, μὴ μὲ προδώσῃς πρόσεξον, καὶ ἐνδυροῦ τὸ δῶρον.» Καὶ τὸν αἰδέρα ἔσχισε, τραπεῖς ἐπὶ τὸν Ὀλυμπον.

Εἰς συμβούλιον τοὺς Ἀθανάτους ἐκάλεσεν ὁ Ζεὺς. Ὁ Ὀλυμπος ἀκτινοβολεῖ, καὶ ἡδεῖα ἀμβροσίας εὐωδία σκορπίζεται περὶξ. Ἡ Ἥβη πληροὶ τὰ κύπελλα καὶ ἐτοιμάζεται νὰ περιέλθῃ τὰς τάξεις τῶν θεῶν. Τῶν Ἀθανάτων τὴν εὐθυμίαν ἐσκίασεν αἴφνης βαθὺ τοῦ Κρονίδου συνοφρύωμα. Τὴν δρεξίν ἀπώλεσαν οἱ θεοί, ὁ Ὀλυμπος ἐσαλεύθη, καὶ περιδεεῖς ἐπληξάν οἱ Ἀθανάτοι, ἀνησυχῶς διερευνῶντες τῆς ὀργῆς τοῦ Διὸς τὴν αἰτίαν. . . . Ἀλλ' ἤθρῖσεν ἡ ὄψις τοῦ Ἀθανάτου πατρὸς τῶν θεῶν, καὶ περιδεεῖς πάντοτε, ἀλλ' ἡσυχώτεροι ἤδη, τῶν γονάτων αὐτοῦ ἀφάμενοι, ἐτόλμησαν οἱ λοιποὶ Ἀθανάτοι νὰ ἐρωτήσωσι εὐλαβῶς τὸν Δία περὶ τῆς αἰτίας τῆς ὀργῆς του. Καὶ ἡ Ἥρα αὐτὴ λησμονήσασα πρὸς στιγμὴν τὰς εὐλόγους ἀφορμὰς τῆς ζηλοτυπίας τῆς, μελιχρῶς ἠρώτησε τὸν Δία, καὶ ἐπειράθη νὰ καταστήσῃ αἰθρῶτερον τὸ σύνοφρον αὐτοῦ βλέμμα. «Οἱ βομοὶ ἡμῶν ἀγευστοὶ πάσης θυσίας θὰ ἀπομείνωσι, καὶ ἡ κνίσσα δὲν θὰ τέρψῃ πλέον τὴν ὄσφρησιν ἡμῶν» εἶπεν ὁ Ζεὺς. «Τὸ ἀνθρώπινον γένος θὰ ἀφανισθῇ, τὸ χάος θὰ ἐπανέλθῃ καὶ, ἐὰν ἐμφυσῆσω εἰς τὸν πηλὸν νέαν ἀνθρώπων ζωὴν, θ' ἀναγκασθῶ ἴσως νὰ καλαίσω καὶ νὰ ταρταρώσω τοὺς νέους ὑπερφιάλους Τυτάνας καὶ τοὺς θρασεῖς κλέπτας Προμηθεῖς τῶν τιμωτέρων τοῦ Ὀλύμπου ἀγαθῶν. Ἡ Δήμητρα βαρέως φέρουσα τῆς θυγατρὸς τῆς Περσεφόνης τὴν ἀρπαγὴν, βηνίους μὲ μνησθεῖς, ὅτι θὰ ἀποξηράνῃ ἀμετακλήτως τὴν γῆν, καθιστώσα ἄγονον τὸ ἔδαφός τῆς, ἐὰν ἡ ἀρπαγῆσα κόρη τῆς δὲν εὐρεθῇ καὶ σώα δὲν ἀποδοθῇ εἰς αὐτήν. Πρὸ μικροῦ τὴν εἶδον καταλιμπάνουσαν τὸ ἄντρον τῆς, καὶ ἐναέριον φθάνουσαν, ὑπὸ τὴν μορφήν γραίας πιναρῆς, εἰς τὴν χώραν τῆς Ἐλευσίνας, ἐγγὺς τοῦ οἴκου τοῦ Κελεοῦ. Ἀπέλθετε ἐκεῖ πάντες καὶ πᾶσαι. Δυσωπήσατε τὴν παρωργισμένην θεάν, καὶ σὺ Ἑρμῆ σπεύσας ἀγγεῖλόν μοι τὸ ἀποτελεσμα, καὶ τῆς Δήμητρας τὴν ἀπόφασιν.

Ἐντὸς νεφέλης ἐναέριον κατέφθασεν εἰς τὴν Ἐλευσίνα τὸ Ὀλύμπιον Πάνθεον. Μορφήν κοινῶν βροτῶν λαβόντες οἱ θεοὶ καὶ αἱ θεαὶ καὶ τὸν Ἑρμῆν τάξαντες πρόσκοπον ἐντεταλμένον νὰ ἀπομακρύνῃ πάντα διαβάτην, προσεπλάσαν ἐν σώματι τὴν Δήμητραν οἱ θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου. Ἡ Ἀθηνᾶ ἐλάλησε πρώτη. «Ἡ ὀργή σου δὲν εἶναι ἀδικός» εἶπεν ἡ Ἀθηνᾶ. «ἡδικήθης καὶ τοῦ ἀδικήματος ἐπανόρθωσις σοὶ ὀφείλεται. Θὰ συνηγορήσω παρὰ τῷ Πατρὶ μου πρὸς τοῦτε, ἀλλ' ἐὰν τῆς μητρικῆς καρδίας σου οἱ πόθοι συγκρουσθῶσι

τυχὸν πρὸς τῆς Εἰμαρμένης τὰς ἀμετακλήτους βουλάς, καὶ τῶν τετελεσμένων τὴν ἀδυσώπητον δύναμιν, δέχθητι συμβιβασμὸν τινα οἰονδήποτε, κὰν ἐτι πλήρης ἰκανοποίησις ἦθελε κριθῆ ἀδύνατος ὑπὲρ σοῦ.» Ὁμοδύμως ἐπεκρότησαν εἰς τοὺς συνετοὺς λόγους τῆς Ἀθηνᾶς οἱ λοιποὶ θεοὶ καὶ αἱ θεαὶ. Ἡπιωτέρα ἀπέβη τῆς Δήμητρας ἡ μορφή, καὶ εἰς ταχὺ ἐκφραστικὸν βλέμμα τῆς Ἀθηνᾶς, ὑπόπτερος ἐπέταξε πρὸς τὸν Ὀλυμπον ὁ Ἑρμῆς, παρακαλῶν τὸν Δία νὰ εὐδοκήσῃ νὰ κατέλθῃ ἐπὶ τὴν γῆν. Ἠξίωσε νὰ συγκατανεύσῃ ὁ μέγας Ζεὺς, καὶ εὐωδία ἀμβροσίας σκορπισθεῖσα εἰς τὴν ἀτμοσφαιραν ἀνήγγειλε τοῦ ὑπάτου τῶν θεῶν τὴν ἀφίξιν. Ἡ Δήμητρα ἐκάμφθη. Ἐστερεῖ νὰ ἀποδώσῃ τὴν γονιμότητα εἰς τὴν γῆν, δεχθεῖσα τὸν συμβιβασμὸν νὰ παραμῆνῃ τὸ ἡμισυ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐγγὺς αὐτῆς ἡ κόρη τῆς Περσεφόνης, καὶ τὸ ἕτερον ἡμισυ ἐγγὺς τοῦ συζύγου τῆς Πλούτωνος. Ἐβρόντησεν ὁ Ζεὺς· ὀξὺ κλάζων κατέπτα ὁ ἀετός, ὀργυαίας τανύων πτέρυγας, δράγματα κεραυνῶν ἐξηκόντισεν εἰς τοῦ ὀρίζοντος τὰ σημεῖα ὁ Ζῆν, καὶ τὴν γῆν πλήξας διὰ τοῦ ποδὸς ἠνεδύθη αὐτὴν ἀχρι τῶν ἐσωτάτων ἐγκάτων. Εἶπε! Καὶ παραχρῆμα ἐπεφάνη ἀνερχόμενος ἀπὸ τοῦ βάρους, ἄρματος ἐπιβαίνων μελανοῦ, ὁ Πλούτων, τὴν σύζυγόν του Περσεφόνην ἔχων παρ' ἐαυτῷ. Κόρη καὶ μήτηρ προσεῖδον ἀλλήλας, καὶ εἰς ἀσπασμὸν καὶ εἰς περίπτυσιν περιπαθῆ ἠφανίσθη ἀμφοτέρων τὸ μύχιον ἄλγος. Ἡ φύσις ἐβλάστησεν ἐκ νέου. Ὑπὸ ἀνθέων ἐκαλύφθησαν παραχρῆμα οἱ λευμῶνες, καὶ τὰ δάση ἐνεδύθησαν τὴν χλοερὰν καὶ ἀπαράμιλλον τῶν φύλλων στολήν. Ἦτο ἔαρ τότε. Τὰ φυτικά σπέρματα εἶχον βλαστήσει, καὶ ἡ Περσεφόνη λιποῦσα τὸν σκοτεινὸν κόλπον τῆς γῆς ἀνῆλθεν εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Θὰ κατέλθῃ πάλιν ἄμα τὸ φθινόπωρον ἐπιστῆ, ὅπως ἐπὶ μῆνας κατακλεισθῆ εἰς τῆς γῆς τοὺς γονίμους κόλπους, ὅθεν θὰ ἀνέλθῃ ἐκ νέου ἄμα τοῦ ἔαρος ἐπιπλέοντος. Μήτηρ καὶ Κόρη, Πλούτων καὶ Ζεὺς, οἱ θεοὶ πάντες καὶ αἱ θεαὶ ἐδέχθησαν καὶ ἐπεκρότησαν τὸν ἐπιτευχθέντα συμβιβασμὸν. Ταχὺ ὑψωθέντες ἀνῆλθον πρὸς τὸν Ὀλυμπον οἱ θεοὶ, καὶ ὁ Πλούτων, τὴν Περσεφόνην ἀφήσας εἰς τὴν γῆν, κατήλθεν αὖθις εἰς τὰ χθόνια βασίλειά του. Ἡ φύσις ἐχλόασε πᾶσα. Οἱ ἄνθρωποι προσέπεσον εὐγνωμονοῦντες, προσήνεγκον εἰς τοὺς θεοὺς ἀφθόνοους θυσίας, καὶ εἰς τὴν ἁρμονικὴν αὐτῆς τροχίαν ἐπανῆλθεν ἡ διαταραχθεῖσα φυτικὴ οἰκονομία. Ἀντὶ μιᾶς δύο γυναῖκες ἐνεφανίσθησαν πρὸ τῆς θύρας τοῦ Κελεοῦ. Αἱ θυγατέρες του ἀνεγνώρισαν τὴν Δήμητραν, ὁ λαὸς ἀνεγνώρισε τὴν γραίαν, καὶ ἀθρόος ἔσπευσε περιέργως ἐρωτῶν τὰ κατ' αὐτήν. Ἀλλ' αἴφνης ἀλλοιοῦται ἡ μορφή τῆς θεᾶς. Ἡ πενιχρὰ γραία μεταβάλλεται εἰς ρωμαλέαν εὐμορφὸν γυναῖκα. Καρπὸς ὑπόχρυσος, ἀγνωστος ἐντελῶς, στέφει τὴν κεφαλὴν τῆς. Καλεῖται στάχυς. Ὁ Κελεὸς καὶ ὁ λαὸς του μένουσιν ἐνεοί, ἀλλ' ἡ Δήμητρα, ἐνθαρρύνει αὐτοὺς διὰ τοῦ τρόπου τῆς, εὐχαριστεῖ τὸν Κελεὸν διὰ τὴν φιλοξενίαν του, καὶ ἀποσπῶσα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς τοὺς σιτοφόρους στάχους διανέμει τοὺς κόκκους τῶν εἰς τὸν λαόν. Μιστὶ τὰ πλήθη εἰς τὸ εὐεργέτημα τῆς γεωργίας, καὶ παρέχει τὸν πρῶτον εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος σίτον. Καὶ καλοῦσα τὸν Τριπτόλεμον ἐντέλλεται αὐτῷ νὰ ἐπιβῆ τοῦ ἄρματος τῆς, καὶ νὰ διδάξῃ, ἐξ ὀνόματος αὐτῆς, τὴν σπόραν τοῦ σίτου πανταχοῦ. Τὴν προσφιλεῖ Κόρην θλιβούσα εἶτα εἰς τὸ στήθος τῆς ἡ Μήτηρ — Ἡ. ἡ Δημήτηρ, ἀφανίζεται βραδέως ἀπὸ τὰς ὄψεις τοῦ ἐκπλήκτου καὶ εὐγνώμονος πλήθους.

(Ἐξ Ἀθηνῶν.)

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΑΔΕΙΟΣ
Εἰκὼν ἰστῆ Anton Rotta

Η ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

(πρὸ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΖΩΜΑΡΙΑΟΥ.

(συνέχεια.)

Ἐν ἔτει 1749 ἐποιήσατο ὁ λόρδος Charlemont μετὰ τοῦ ζωγράφου Richard Dalton ἀποδημίαν εἰς Ἀνατολίην, το δὲ 1751 ἐξέδωκεν ὁ Dalton εἰκόνα τῆς τότε καταστάσεως τοῦ Παρθενῶνος, ἐν ἣ βλέπει τις τὴν δεινὴν βλάβην ἣν ὑπέστη τὸ δυτικὸν ἀέτωμα τοῦ ναοῦ. Ἦδη τὸ 1748 ὁ ζωγράφος James Stuart ἐδημοσίευσεν ἐν Ρώμῃ ἀγγελίαν περὶ ἐκδόσεως τῶν μνημείων τῶν Ἀθηνῶν, μετὰ δὲ τοῦ ζωγράφου καὶ ἀρχιτέκτονος Nicholas Revett ἀπῆλθεν τὸ 1750 ἐκ Ρώμης εἰς Ἀθήνας, ἐνθα παρὰ τῷ προξένῳ τῆς Ἀγγλίας Λογοθέτῃ ξενιζόμενος διέτριψε δύο ὅλα ἔτη. Μετὰ παρέλευσιν ἑπτὰ ἐτῶν (1760) ἐδημοσιεύθη ὁ πρῶτος τόμος τῶν Antiquities of Athens, περιέχων δείγματα ἐκάστου ἀρχιτεκτονικοῦ ρυθμοῦ, οὐδὲν ὅμως καὶ ἐκ τῶν μνημείων τῆς Ἀκροπόλεως. Ναυαγισίας τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης, ἐποιήσατο ἡ πλουσία ἑταιρία τῶν Dilettanti, εἰς ἣν ἀνήκον ὁ Stuart ὁ Revett καὶ ὁ εὐφυῆς νέος ζωγράφος William Pars νέαν εἰς Ἑλλάδα ἀποδημίαν. Ἐννέα μῆνας διέμεινεν ἡ ἑταιρία αὐτῇ ἐν Ἀθῆναις (1765—1766) ἐνθα ὁ Paris ἠσχολήθη περὶ τὸ ἔργον μετὰ φιλολογικῆς ἀκριβείας, αἱ δὲ ἀπεικονίσεις αὐτοῦ ὑπερβάλλουσαι πολλὰ τὰς τοῦ Stuart ἀπολείπονται κατὰ τι μόνον τῶν τοῦ Corbould. Εἰκοσι ἔτη ὕστερον (1785) ἦλθε πάλιν εἰς Ἀθήνας ἐν μέλῳ τῶν Dilettanti, ὁ Sir Richard Worsley χάριν ἀρχαιολογικῶν σπουδῶν. Ἐτι δὲ πρὸς τούτοις καὶ ὁ πρέσβυς τῆς Γαλλίας παρὰ τῇ ὑψηλῇ Πύλῃ κόρης Choiseul Gouffier συλλέγει διὰ τοῦ ζωγράφου Fauvel ὅσα ἠδύνατο διαγράμματα τοῦ Παρθενῶνος. Τὸ ἔτος 1790 δύο ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Stuart ἐξεδόθη ὁ δεύτερος τόμος τῶν ἀθηναϊκῶν ἀρχαιοτήτων αὐτοῦ περιέχων μετὰ καὶ ἄλλων τῆς Ἀκροπόλεως οἰκοδομῶν τὰ Προπύλαια, τὸν Παρθενῶνα καὶ τὸ Ἐρέχθειον. Το καλούμενον Museum Worsleyanum ἐξεδόθη τὸ 1794. Τέλος δὲ ἀναφαινόνται 1797 καὶ τὰ διαγράμματα τοῦ Carrey.

Τὸ ἔτος 1799 πρεσβευτῆς τῆς Ἀγγλίας ἐν Κωνσταντινουπόλει διορίσθη ὁ λόρδος Earl of Elgin· ὁ ἀρχιτέκτων τῆς πρεσβείας Harrison κατέστησε τὸν πρεσβευτὴν προσεκτικὸν ἐπὶ τῶν κινδύνων, ὅφ' ὧν ἠπειλοῦντο οἱ ἀρχαιολογικοὶ ἐν Ἑλλάδι θησαυροί, ὁ δὲ λόρδος λαβὼν ἀπὸ τοῦ 1800 μέχρι τοῦ 1818 διάφορα παρὰ τῆς ὑψηλῆς Πύλης φερμένα ἐσύλησε τὸν Παρθενῶνα, τὸ Ἐρέχθειον, τὸ λείψανον τοῦ ναοῦ τῆς ἀπτέρου Νίκης καὶ ἄλλους οὐκ ὀλίγους θησαυροὺς τῆς Ἀκροπόλεως. Τὰ Elgin-marbles εἶναι τὰ κειμήλια τοῦ βρετανικοῦ Μουσείου. Ἡ ἀρὰ τῆς Ἀθηνῶν ὑπὸ τοῦ Βύρωνος καὶ ἡ καταδικὴ πολλῶν ἀρχαιολόγων κατὰ τῆς ἀρπαγῆς τοῦ Ἀγγλοῦ εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστά. Ἦνεν ὅμως ἀναλογιζόμενοι τὴν τότε κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος, τὴν ἀδιαφορίαν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὰ ἀριστουργήματα τῆς τέχνης ἐτι δὲ καὶ τὴν ἰδιοτέλειαν πολλῶν περιηγητῶν ἀρπαζόντων, ὅτι ἠδύνατο καταδικάζουσι οὐχὶ τὸσον τὴν ἐπιχείρησιν τοῦ Elgin, ὅσον τὸν τρόπον τῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς, ἔνεκα τοῦ ὁποίου πολλὰ μετόπισι ἀποσπώμενα βίαιως κατεστράφησαν.

Ἐν ἔτει 1810 ἦλθεν εἰς Ἑλλάδα ἡ διεθνὴς ἑταιρία Ἀγγλῶν καὶ Γερμανῶν ἀρχαιολόγων, ἧτις ἀνεκάλυψε (1812) τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος Ἐπικουρίου ἐν Φιγαλείᾳ*) καὶ τὸν

*) Ὁ περιώνυμος οὗτος ναὸς ἰδρυθεὶς (419—417) Ἀπόλλων τῷ Ἐπικουρίῳ διὰ τὴν ἀποτροπὴν τοῦ λοιμοῦ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου εἶναι ἔργον

τῆς Ἀθηνῶν ἐν Αἰγίνῃ, οὐτινος τὰ ἐπὶ τῶν ἀετωμάτων συμπλέγματα ἀγαλμάτων ἀποκειμένα νῦν ἐν τῇ Γλυπτοθήκῃ τοῦ Μονάχου καταπῆγνυνται ὑπὸ τοῦ σκυθικοῦ κρούου τῆς βουαρικῆς πρωτευούσης· πολλὰ τῶν μελῶν τῆς ἑταιρίας ταύτης ἠσχολήθησαν καὶ περὶ τὸν Παρθενῶνα, οἷον ὁ Ἀγγλος ἀρχιτέκτων Cockerell καὶ ὁ Δανὸς λόγιος Brøndsted.

Ἄπασαι αὗται αἱ σπουδαὶ ἐπαύσαντο ἐπὶ τῶν ἀγώνων τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας. Οἱ Ἕλληνες ἐκπολιορκήσαντες τὴν Ἀκρόπολιν τὴν 22 Ἰουνίου 1822 παρέδωκαν πάλιν αὐτὴν εἰς τοὺς Τούρκους τὴν 5 Ἰουλίου 1827. Μέχρι τοῦ 1833 κατεῖχον οἱ Τούρκοι τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν, τὴν δὲ 11 Ἀπριλίου ὁ παγματάρχης Baligand ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ βασιλέως Ὀθωνος, ἐδρεύοντος ἐν Ναυπλίῳ, ἐλθὼν εἰς Ἀθήνας παρέλαβεν αὐτὴν. Οἱ Τούρκοι ἀπῆλθον ἡσυχῶς εἰς τὴν κάτω πόλιν, ἐνθα διέτριψαν ἡμέρας τινὰς ἐτι, ἐν τῇ Ἀκροπόλει δὲ μετὰ τὴν παράδοσιν αὐτῆς εἰς τοὺς Ἕλληνας (12 Ἀπριλίου) παρέμεινεν ὁ Ὀσμάν-Ἐφφένδης, ὁ Ἀλι-Ἀλενδάρ καὶ Δερβέντ-Ἀγάς, ὅπως παρασταθῶσι εἰς τὸ Déjeuner à la fourchette. Ἡ τράπεζα παρετέθη ἐν τῷ Παρθενῶνι, παρεκάθισαν δὲ Ἕλληνες, Βαυαροί, Ἀγγλοὶ, Γάλλοι, Ρῶσοι, Τούρκοι, Ἀραβες, Ἀμερικανοὶ καὶ πλῆθος λογίων καὶ καλλιτεχνῶν. Ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς εὐθυμίας τρεῖς ἀντήχησαν αἱ λέξεις «ζήτη ὁ βασιλεὺς», ὁ δὲ τούρκος φρουράρχος Ὀσμάν-Ἐφφένδης τρίβων τὸν πύγωνα ἀνεφώνησε τὸ Ἀλλάχ-κερίμ. Τὴν 17, κατέλιπον οἱ Τούρκοι τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, εὐθὺς δὲ μετὰ ταῦτα, ὁ Πιττάκης, ὁ σύζυγος τῆς πολυδουρλήτου κόρης, τῆς ὑπὸ τοῦ Βύρωνος ἐξυμνηθείσης Maid of Athens, συνέλεξε τὰ διάφορα τῆς γλυπτικῆς ἔργα εἰς προσωρινὸν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως Μουσεῖον, τὸ δὲ φθινόπωρον τοῦ 1833 διωρίσθη ὁ Γερμανὸς L. Ross ἑφορος τῶν ἀρχαιοτήτων.

Τὸν Αὐγούστον τοῦ 1834 ἐλθὼν ἐκ Μονάχου εἰς Ἀθήνας ὁ Klenze, περιώνυμος ἀρχιτέκτων, ἐξώτρυνε τὴν τότε ἀντιβασιλείαν εἰς ἀνασκαφὰς ἐπὶ τοῦ Παρθενῶνος· αἱ ἐργασίαι ἤρξαντο ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιαν αὐτοῦ τοῦ Klenze, εὐρέθησαν δὲ τρία τμήματα τοῦ γείσου τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ ναοῦ· κίνδυνος ὅμως ἐπέκειτο τῷ Παρθενῶνι. Τῷ Klenze ἐπῆλθεν ἡ ἀτυχὴς ἰδέα τῆς ἀναστηλώσεως τῆς Ἀκροπόλεως. Τὸ ἔργον ἤρξατο ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ βασιλέως τὴν 10 Σεπτεμβρίου. Οἱ ἐξ ἀνεγερθέντες στύλοι τοῦ Παρθενῶνος, ἐμβληθέντων κεράμων μεταξὺ τῶν βεβλαμμένων σπονδύλων τῶν στύλων, ἐξ ὧν ἐπὶ δύο ἐτέθησαν καὶ κιονόκρανα, μαρτυροῦσι πόσον ἀπροσδιόνυσον θὰ ἀπετελεῖτο τὸ ὅλον· εὐτυχῶς ὁ Klenze κατέλιπε μετ' οὐ πολὺ τὴν ἰδέαν ταύτην.

Αἱ ἀνασκαφαὶ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἀρξάμεναι τὸ φθινόπωρον τοῦ 1834 κατέληξαν τὸ θέρος τοῦ 1836 ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν κατ' ἀρχὰς τοῦ Klenze, εἶτα δὲ τοῦ Ross καὶ τῶν ἀρχιτεκτόνων, E. Schaubert, Ch. Hansen καὶ Laurent. Ὁ Ross ἐσκόπει νὰ δημοσιεύσῃ περὶ τῶν ἀνασκαφῶν τούτων μέγα ἔργον, οὐτινος ὅμως μόνον τὸ πρῶτον τεῦχος περὶ τοῦ ναοῦ τῆς ἀπτέρου Νίκης ἤχθη εἰς φῶς. Ὁ ναὸς οὗτος, ὡς ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ἐδηλώθη, ἀπεκομίσθη κατὰ τὴν πολιορ-

τοῦ Ἰατίνου, τὰ δὲ τοῦ ζωφόρου πωληθέντα εἰς τὴν ἀγγλικὴν κυβέρνησιν ἀντι 300,000 φράγκων ἀποτελοῦσι μετὰ τῶν μετοπῶν τοῦ Παρθενῶνος τὰ πολυτιμότερα κειμήλια τοῦ βρετανικοῦ Μουσείου. Πρβ. Stackelberg: Der Apollotempel zu Bassae in Arkadien 1826.

κίαν τοῦ 1687 εἰς κατασκευὴν τηλεβολοστοιχίας, ἐξαχθεὶς δὲ τὸ 1835 ὑπὸ τῶν ἀρχιτεκτόνων Schaubert καὶ Hansen ἀνηγέρθη πάλιν (πρβ. Der Tempel der Nike Apteros ὑπὸ Ross, Schaubert καὶ Hansen . . 1839) τέσσαρας πλάκας τοῦ πρὸς δυσμὰς καὶ βορρᾶν ζωφόρου ἀπήγαγεν ὁ Elgin εἰς Ἀγγλίαν, ἐνθα ἀποκείται νῦν ἐν τῷ βρετανικῷ Μουσείῳ· ἡ μεσημβρινὴ κατὰ μῆκος πλευρὰ καὶ ἡ σχεδὸν τελεία ἀνατολικὴ ἀνεστηλώθησαν πάλιν, τὸ δὲ λοιπὸν ἀντικατέστη δι' ἀπομιμήσεως ἐξ ὀπτιῆς γῆς. Κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς ταύτας ἀπηλλάγησαν καὶ τὰ Προπύλαια τῶν παραμορφούντων αὐτὰ φραγματικῶν καὶ τουρικῶν οἰκοδομημάτων, τοῦ δὲ χώματος ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως καταρριπτομένου ἐπὶ τῆς πρὸς μεσημβρίαν κλιτύος τῆς Ἀκροπόλεως κατεκαλύφθη ὁ χώρος, ἐνθα ἐκείντο τὸ Ἀσκληπιεῖον, ὁ ναὸς τῆς Θέμιδος καὶ ὁ τῆς Ἰσιδος, οἵτινες, ὡς λεχθήσεται κατωτέρω, ἀνεκαλύφθησαν (1876) ὑπὸ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας. Κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους (1835) μείζων κίνδυνος ἐπέκειτο τῇ Ἀκροπόλει, τοῦ ἀρχιτέκτονος Schinkel προτεινάντος τὴν οἰκοδομήσιν τῶν βασιλικῶν ἀνακτόρων ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀθηνῶν βράχου· ἕκαστος φίλος τῆς ἀρχαιότητος χαίρει ὅτι τὸ φαντασιῶδες σχέδιον δὲν ἐξετελέσθη. Τοῦ Ross ἀναγκασθέντος (1836) νὰ ἀπέλθῃ τῶν Ἀθηνῶν διεκόπησαν ἐπὶ πολὺν χρόνον αἱ ἀνασκαφαὶ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, τὸ δὲ σπουδαιότερον ἔργον εἶναι, ὅτι ὁ μὲν Πιττάκης τὸ 1857 καὶ 1858 ἐξέβαψε τὸ ἐπὶ Ῥηγίλλῃ Ὁδεῖον, ὅπερ ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Stuart ἦτο ἱποστάσιον, ὕστερον δὲ ἀγρός, ὁ δὲ H. Strack τὸ 1862 ἀπεκάλυψε τὸ διονυσιακὸν θέατρον.

Καὶ περὶ μὲν τοῦ πρώτου μέρους τοσαῦτα· τὸ δὲ περιεχόμενον τοῦ δευτέρου μέρους τοῦ βιβλίου (περὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τέλους τῆς ἀρχῆς

τοῦ Κίμωνος) εἶναι τοιόνδε. Ἐρεχθεὺς (ἢ Ἐριχθόνιος) ἦτο ὁ καρπὸς τοῦ ἔρωτος τοῦ Ἡραίου καὶ τῆς Ἀθηνᾶς· ἡ Γῆ παραλαβοῦσα τὸ ἐκτεθὲν ἐγένετο τροφὸς αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ Ἀθηνᾶ τὸ μὲν οἶκτῳ καμπτομένη, τὸ δὲ ἀσχυρομένη προεἴλετο νὰ ἐκδρέψῃ τὸ βρέφος κρύφα τῶν ἄλλων θεῶν καὶ θεῖσα αὐτὸ ἐν κίστῃ ἐκόμισεν εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἱερὸν αὐτῆς, ἐνθα ἔζων αἱ τρεῖς τοῦ Κέκροπος θυγατέρες, Πάνδρσος, Ἀγρραυλὸς καὶ Ἐρση, καθωσιωμένοι τῇ λατρείᾳ τῆς θεᾶς. Ἡμέραν τινα ἰδοῦσα ἡ θεὰ, ὅτι ἡ πόλις αὐτῆς ἦτο βατὴ ἐκ δυσμῶν ἀπῆλθεν, ὅπως λάβῃ ὄρος ἐκ Πελλήνης· ἐπιτρέψασα τὴν κίστην τῇ Πανδρῶσῳ ἐκέλευσε νὰ μὴ ἀνοίξωσιν αὐτήν. Ἡ Πανδρῶσος ἐφάνη εὐπειθῆς, αἱ ἑτεραι δὲ ὅμως ἀδελφαὶ ὑπὸ περιεργίας κινούμεναι ἀπεκάλυψαν τὸ ἀπόρητον. Κορώνῃ ἐμήνυσε τὸ πρᾶγμα τῇ Ἀθηνᾷ, ἐπιστρεφούσῃ μετὰ τοῦ ἐν χερσίν ὄρους· τῆς θεᾶς ἐκπλαγεῖστος καὶ θυμωθεῖστος ἐξέπεσε τῶν χειρῶν τὸ ὄρος, ὅπερ ἀπετέλεσε τὸν Λυκαβηττόν, ἡ δὲ Ἐρση καὶ Ἀγρραυλὸς μανίᾳ ἀλοῦσαι ἔρριψαν ἑαυτάς κατὰ κρημνῶν· οὕτως ὁ μῦθος· εἶτα περιγράφεται ὁ πρὸς τὴν βορείον κλιτὴν τῆς Ἀκροπόλεως ναὸς τῆς Ἀγρραύλου, τὸ σπήλαιον τοῦ Πανὸς μετὰ εἰκόνας, τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος (Ἀπόλλων Ἰπάκρειος), καὶ ἡ κρήνη Κλεψύδρα πρότερον Ἐμπεδῶ καλουμένη· ἐνταῦθα λέγεται ὅτι ἡ βασιλόκαις Κρέουσα καταληφθεῖσα ἐξ ἀπροσδοκήτου ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τῆς Ἀητοῦς ἐγέννησε τὸν Ἴωνα, ἔνεκα δὲ τούτου ἡ ἀφιέρωσις τοῦ σπηλαιοῦ εἰς τὸν Ἀπόλλωνα δὲν δύναται νὰ εἶναι νεώτερα τῆς εἰς Ἀττικὴν ἐλεύσεως τῶν Ἰωνῶν, εἰσαγαγόντων αὐτοῖς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ. Μετὰ τὴν σύνταμον ταύτην περιγραφὴν τῶν ἐπὶ τῆς βορείου κλιτύος σπηλαιοῦ μεταβαίνομεν εἰς τὴν κυρίαν Ἀκρόπολιν.

(ἔπεται συνέχεια.)

Σ Α Π Φ Ω.

(ΜΥΘΙΟΛΟΓΙΑ ΕΚ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΟΣ.)

(συνέχεια.)

Ἡ Σαπφὼ ἐσήκωσε τὸν καταγῆς πεσόντα πάπυρον καὶ προχωρήσασα πρὸς τὸ παράθυρον ἀνέγνω τοὺς ὠραίους ἐν αὐτῷ στίχους, ἐν ᾧ δάκρυα ἀνέβλυζον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς.

Εἶτα ἐπέστρεψε πρὸς τὰς κόρας καὶ εἶπε.

— Σήμερον ἀπέθανε ποιήτρια, ἧτις ἐὰν ἔζη ἦθελεν ἐπισκιάσει τὴν δόξαν τῆς Λεσβίας ἀηδόνος. Τιμῆσωμεν τὴν μνήμην τῆς, τιμῶντες τὸ ποίημά τῆς, ὅπερ ἐποίησεν ἔχουσα ἤδη τὸν θάνατον εἰς τὰ στήθη τῆς! Ἀλλ' αἰωνία θὰ μείνῃ ἡ μνήμη τῆς καὶ ὅπου θὰ γίνηται λόγος περὶ ποιητῶν, ἐκεῖ θὰ μνημονεύεται μετ' ἀγάπης καὶ συμπαιδείας τὸ ὄνομα τῆς παρθένου καὶ προῶρις ὑπὸ τοῦ θανάτου ἀφαρπαγείσης ποιητρίδος!

ΙΧ.

Ἡ Ἀνδρομέδα ἦτο δύστροπος καὶ ἄθυμος διαρκούσης τῆς ἀσκήσεως κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ἡ βεβαίότης, ὅτι ὁ Πιττακὸς διέφυγε διὰ παντός τῶν χειρῶν τῆς καὶ εὖρε γαλήνην ἐν τῇ ἐρώσῃ καρδίᾳ τῆς Μνησιδικῆς, καθίστα αὐτὴν σχεδὸν μανιωδῆ. Ἐπὶ ἡμέρας ὀλοκλήρους τὸν παρηκολούθει παντοῦ κατὰ πόδας. Χωρὶς ν' ἀναγνωρισθῇ ὑπ' αὐτοῦ, ἐπερίμενε ζηλοτύπως ἕως ὅς ἐξήρχετο τῆς οἰκίας τῆς ἐρωμένης του, καὶ εἰπετα διήρχετο ἀγρύπνους νύκτας διωκομένη ὑπὸ τοῦ δαίμονος τοῦ μίσους καὶ τοῦ φθόνου. Ἐν

τοιαύτῃ καταστάσει τὰ θέληγρά τῆς βεβαίως δὲν ἐκέρδαινον. Ἐγένιν ἰσχυρότερα, τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἀπεικλήρυνθησαν, ἦτο πάντοτε δύστροπος, ὀξύθυμος, ἰδιότροπος καὶ τόσον ἀνυπόφορος ἐν τῇ ἰδίᾳ τῆς οἰκίᾳ, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ Ἀλκαῖος ἤρχισεν νὰ βαρύνηται τὸν ἔρωτά τῆς καὶ δὲν τὴν ἐπισκεπτετο πλέον τόσον τακτικῶς. Ἐρεθιζόμενος ἤδη καὶ δυσανασχέτων συχνάκις ἐνεθυμᾶτο τὸ παρελθὸν καὶ τὴν Ἡρινναν, πολλάκις δὲ τῷ ἐπήρχετο ἡ ἰδέα νὰ ἐπανορθώσῃ τὸ κατ' αὐτῆς διαπραχθὲν σφάλμα. Ὅτε ὅμως πλήρης μετανοίας ἀπεφάσισε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν καρδίαν τῆς ἀπίστωτος ἐγκαταλειφθείσης ἐρωμένης, εὖρεν αὐτὴν νεκράν.

Ἡ Ἀνδρομέδα ποτὲ δὲν εἶχεν ἀγαπήσει ἀληθινὰ τὸν Ἀλκαῖον. Εἰς τοῦτο τὴν εἶχε παρακινήσει τὸ μῖσος πρὸς τὰς μαθητρίδας τῆς ἀντιζήλου τῆς, ἡ ματαιοφροσύνη καὶ ἡ φιλοδοξία καὶ ἡ ἀμετрас αὐτῆς φιλαρέσκεια. Ἡ ἄγρα τῆς ἐπέτυχεν. Ὁ Ἀλκαῖος, φιλάρεσκος καὶ αὐτός, ἀσταθῆς, εὐκόλως κορηννόμενος ἐκ τῶν ἀπολαύσεων καὶ κακομαθημένους ὑπὸ τῆς εὐνοίας τῶν γυναικῶν περιπλάκη εἰς τὰ δίκτυα καὶ συνελήφθη. Καὶ αἱ πρῶται θοπέλαι τῆς νοήμονος ταύτης καὶ φιληθόνου γυναικὸς ἤρκεσαν νὰ τὸν κάμωσι νὰ λησμονῆσῃ, χωρὶς νὰ τὸ αἰσθανθῇ καὶ ὁ ἴδιος, τὰ φιλήματα τῆς τρυφερᾶς καὶ παρθενικῆς του ἐρωμένης.

Ἄλλ' εἰς τὴν Ἀνδρομέδαν δὲν ἦτο τῶρα εὐχάριστος,

ὅτι αὐτὸς ἤθελε πάλιν να λύση τοὺς δεσμοὺς καὶ ν' ἀπαλλαγῆ τῆς μαγείας, δι' ἧς τὸν ἐκράτει ὑποχείριον πάντοτε πλησίον τῆς. Τοιοῦτοτρόπως ἐφοβείτο μὴ χάσῃ ἐκτὸς τοῦ ἀληθοῦς ἐρωμένου τῆς, ὅστις δι' αὐτὴν ἦτο πλέον διὰ πάντοδ χαμένος, καὶ τὸ ἀντικείμενον τοῦ ψευδοῦς αὐτῆς ἐρωτος καὶ τῶν ὑπολογισμῶν τῆς.

Αὐταὶ αἱ σκέψεις καὶ αὐτοὶ οἱ φόβοι κατέστησαν αὐτὴν σήμερον διαρκούντος τοῦ μαθήματος τῶσφ ἀπρόσδεκτον καὶ εὐερέθιστον. Ἄφ' οὗ ἀπεμακρύνθησαν τὰ κοράσια τῆς ἔμειναν ἐπὶ ὄρας ὀλοκλήρους καθημένη εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν καὶ βρεμβάζουσα, ἔπειτα ἔλαβε τὸν καθρέπτην καὶ ἤρχισε νὰ τρέμῃ ἄμα ὡς εἶδεν ἐν αὐτῷ τὴν ἀγρίαν ἐκφρασιν τῆς μορ-

— Ὁ Ἄλκαϊός ἐπῆγε καὶ ἐθρήνησεν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς νεκρᾶς.

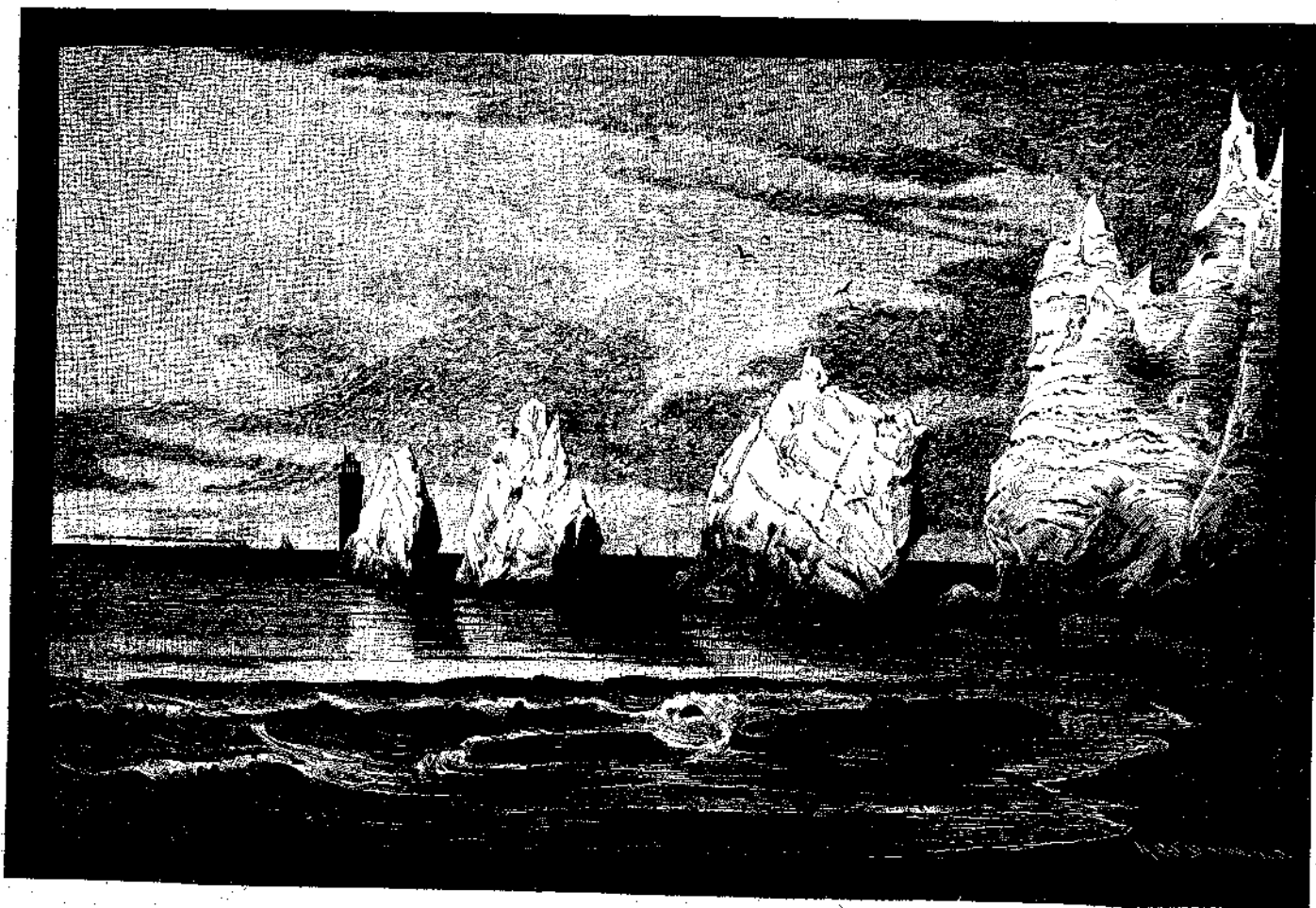
Ἡ Ἄνδρομέδα ὠπισθοχώρησεν ὀλίγα βήματα, ἔπειτα ἤρπασε τὴν δούλην ἀπὸ τοῦ βραχίονος καὶ εἶπε:

— Ψεύδουσαι, ἀχρεῖα, εἰπέ ὅτι ψεύδουσαι!

Ἡ δούλη κατελήφθη ὑπὸ τρόμου καὶ ἠγωνίζετο ν' ἀπαλλαγῆ τῶν χειρῶν τῆς δεσποίνης τῆς.

— Ὅχι, ὄχι, εἶνε ἀλήθεια, μαζὶ μὲ αὐτὸν ἦσαν ἐκεῖ καὶ αἱ μαθήτριά τῆς Σαπφούς.

— Ἔξω γρήγορα! — ἐφώνησε τώρα ἡ Ἄνδρομέδα. — Ἔξω! Δὲν εἶμαι καλά. Ζαλιζομαι. Ἔχω ἀνάγκη ν' ἰσχυρισθῶ. Καὶ ἀπομακρυνθεῖσθε τῆς θεραπευτικῆς κατέπεσαν ἐπὶ

ΑΙ ΒΕΛΟΝΑΙ. Εἰκὼν ὑπὸ Cronan.

φῆς τῆς καὶ τὰς βυστίδας τοῦ μετώπου τῆς, τὰς ὁποίας ἤρχισε νὰ φαύῃ διὰ τῶν δακτύλων τῆς ὡσαν νὰ ἤθελε διὰ τῆς ἐλαφρᾶς ταύτης τριβῆς νὰ τὰς ἀπομακρύνῃ. Τόσον ἦτο βυθισμένη εἰς τὴν θέαν τοῦ προσώπου τῆς, ὥστε δὲν παρέτήρησε τὴν εἰσελθοῦσαν νεαρὰν δούλην, ἡ ὁποία ἔμφροντις ἐστάθη καὶ ἐπερίμενε τὴν διαταγὴν, ὡς διακόφη τὴν σιωπὴν.

Τέλος ἐστράφη ἡ Ἄνδρομέδα καὶ τὴν ἠρώτησε τί ἤθελε.

— Ἔχω μίαν καλὴν εἶδησιν, κυρία.

— Τί; αὐτὸ εἶνε δι' ἐμὲ σπάνιον. Λέγε!

— Ἔμαθα ὅτι σήμερον τὸ μεσημέρι ἀπέθανεν ἡ Ἡριννα!

— Δὲν εἶνε ἄσχημη αὐτὴ ἡ — εἶδησις εἶπεν ἡ Ἄνδρομέδα. — Ἴδού, λάβε τὸ δῶρόν σου.

Καὶ ἐξήγαγε μικρὸν ἀργυροῦν δακτύλιον καὶ ἐνεχείρισεν αὐτὸν εἰς τὴν δούλην.

— Ἔχεις καὶ ἄλλην καμμίαν καλὴν εἶδησιν;

Ἔδρας καὶ ἐκάλυψε διὰ τῶν χειρῶν τῆς τὸ πρόσωπον. Ἐπειτα ἀνεπήδησεν ἐκτὸς ἐαυτῆς ἐκ τῆς θέσεώς τῆς καὶ ἤρχισε νὰ διασκελιζῆ τὸ δωμάτιόν τῆς.

— Ἄ! — ἀνεφώνησε — θὰ χάσω λοιπὸν καὶ τοῦτον, ὅπως ἔχασα τὸν Πιττακόν! Δὲν θὰ πραγματοποιῆ τὸ ὄνειρόν μου καὶ θὰ φύγω ἀπὸ τὸν κόσμον τοῦτον περιγέλωτος τῶν ἐχθρῶν μου καὶ χλευαζομένη ἀπὸ ἐκείνους, διὰ τὸν ἔρωτα τῶν ὁποίων τόσον ἐκοπίασα! Naί, τὸ αἰσθάνομαι, ἔχασα πλέον τὸν Ἄλκαϊόν διὰ παντός. Δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ ποτὲ πλέον ὀπίσω εἰς ἐμέ! Ἐμὲ ἐβαρύνθη πολὺ ταχύτερον, παρὰ τὴν Ἡρινναν! ὦ, διατί ἐδίδον πίστιν εἰς τοὺς ὄρκους τοῦ ἀθλίου τούτου, ὁ ὁποῖος τὸσάκις ἐδείχθη ἐπίορκος; Ἄλλὰ δὲν θὰ τῷ παράσχω τὴν εὐχαρίστησιν νὰ μὲ ἰδῆ ταπεινωμένην. Θὰ προλάβω τὸν κόσμον καὶ θ' ἀφήσω τὴν κοινωνίαν αὐτὴν, ὅπου μοὶ ἦτο προωρισμένον μόνον ν' ἀκο-

λουθῶ τοὺς ἄλλους καὶ να ἦμαι κατωτέρα των! — Ἄλλὰ θὰ καταφέρω ἀκόμη ἐν κτύπημα, δια νὰ μ' ἐνθουμῶνται πάντοτε, ἐν κτύπημα κατὰ τῆς ἀχαριστίας, μεθ' ἧς μὲ ὤθησαν μακρὰν των! — Θὰ προσκαλέσω ἐδῶ τὴν Μνησιδικὴν καὶ θὰ ἐξετάσω ἀκόμη μίαν φοράν τὴν καρδίαν, ἡ ὁποία ἐδέσμευσε τὸν μέγαν πολιτικὸν ἄνδρα — τὴν μικρὰν ἐκείνην καρδίαν — καὶ ἐγέλασεν εἰρωνικῶς — ἡ ὁποία ἐπροτιμήθη ἀπὸ τὴν ἰδικὴν μου. Πρέπει νὰ ἦμαι βεβαία διὰ νὰ μὴ πλανηθῶ. Τότε δὲ θὰ πληξῶ ἅπαξ ἐτι ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος τόσον μὲ προσέβαλε διὰ τῆς ἀγνωμοσύνης του! Ἄλλὰ μὲ ὄπλον θανατηφόρον, διὰ νὰ μὴ συνέλθῃ ταχέως πάλιν! Ἄλλὰ πῶς!; Τί πρέπει νὰ τὸν κάμω; Πρέπει νὰ τρέξω εἰς τοὺς δρόμους, νὰ φωνάξω τὸν λαόν καὶ νὰ εἶπω μεγαλοφώνως, ὅτι δὲν ἐγνωστοποίησε τίποτε περὶ τῆς συνωμοσίας τῶν εὐγενῶν κατὰ τῆς ἐλευθερίας τοῦ λαοῦ καὶ ἐπομένως εἶνε προδότης; Ἡ ὑπόληψις του ὅμως εἶνε στερεὰ θεμελιωμένη καὶ δὲν θὰ κατορθώσω τίποτε. Θὰ με ἐπιπλήξουν μόνον ὡς τρελλήν! — Ἄλλὰ στάσου, εὗρον τὸ μέσον! Ἡ Μνησιδικὴ πρέπει ν' ἀποθάνῃ! Ἄ, διατί μοι ἐρχεται ἡ λαμπρὰ αὐτὴ ἰδέα τόσον ἀργά; Διατί, ὦ Ἄθηνᾶ, τώρα μόλις φωτίζεις τὸν νοῦν μου; Αὐτὸ εἶνε τὸ τραῦμα, τὸ ὁποῖον θὰ φονεῖσῃ τὴν εὐπλαστον καρδίαν του! Δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ τὸ ὑποφέρῃ καὶ θ' ἀποθάνῃ! — Μικρὸν ποτήριον λεσβίου οἴνου εἶνε τὸ ἀθωότερον πρᾶγμα τοῦ κόσμου. Θὰ τὸν πῆ χωρὶς καμμίαν ὑποψίαν καὶ ἔπειτα — ἐγὼ θριαμβεύω! — Μετὰ τὴν ἱκανοποίησιν αὐτὴν εἶμαι ἐτοιμὴ νὰ καταβῶ καὶ ἐγὼ εἰς τὸν Ἄδην. Ἐπακούσατέ μου, ὦ εὐμενεῖς Ἑριννῆες, καὶ ὀδηγήσατε τὴν ἐκδικητικὴν μου χεῖρα! — Ταχέως ὅμως τώρα εἰς τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἦνε τελειωμένον πρὶν ἢ τὸ ἄρμα τοῦ ἡλίου καταβυθισθῆ εἰς τὰ κύματα τοῦ Ὠκεανοῦ.

Καὶ ἐγεγυῖσα διηυθύνθη πρὸς τι ἐρμάριον, ὅπουθεν ἔλαβε μικρὸν φύλλον παύρου, ἐφ' οὗ διὰ καλάμου ἐγράφε τὰς ἐξῆς λέξεις:

Ἄνδρομέδα τῇ Μνησιδικῇ. Ἐλθὲ μετὰ τῆς κομιζούσης τὸ παρόν μου ὅσον τὸ δυνατόν τάχιον εἰς τὴν οἰκίαν μου, διότι ἔχω νὰ σοὶ ἀνακοινώσω τι, δι' οὗ δύνασαι νὰ σώσης τὴν ζωὴν ἐνὸς σημαντικοῦ ἀνδρός.

Καὶ σφραγίσασα τὸν πάπυρον ἐκάλυψε τὴν θεραπευτικῆν,

ἡ ὁποία τῇ εἶχεν ἀναγγεῖλει τὸν θάνατον τῆς Ἡριννῆς, καὶ διέταξεν αὐτὴν νὰ φέρῃ τὸν κύλινδρον εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Μνησιδικῆς καὶ νὰ περιμένῃ ἐκεῖ ἕως οὗ λάβῃ ἀπόκρισιν.

Ἐπ' ὀλίγον ἔμειναν ἡ Ἄνδρομέδα βυθισμένη εἰς σκέψεις, εἶτα δ' ἔτρεξεν εἰς τὸν κῆπον. διηυθύνθη πρὸς τινα πρασιὰν εἰς τὸ βάθος του καὶ ἔκοψε διὰ τινος κερατοῦ μαχαίριου ὀλίγα φύλλα φυτοῦ τινος, κωνείου ὀνομαζομένου, τὰ ὁποία ἔφερον ὀπίσω εἰς τὸ δωμάτιον, κατέκοψεν εἰς μικρὰ τεμαχία καὶ ἔρριπεν εἰς δοχεῖον πλήρες οἴνου. Ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ἴστατο καὶ ἔβλεπεν ἀτενῶς τὸ ὕγρον, ὥστε θέλουσα νὰ ἐξιχνύσῃ τὴν θανατηφόρον ἀλλοίωσιν τοῦ ποτοῦ, μόλις δὲ ὅτε ἤκουσε θόρυβον βημάτων εἰς τὸ προαύλιον ἐσήκωσε τὸ δοχεῖον καὶ ἐκένωσε τὸ ἐν αὐτῷ ὕγρον εἰς δύο κρυστάλλινα κύπελλα, τὰ ὁποία ἴσταντο ἔτοιμα.

Μετ' οὗ πολὺ εἰσῆλθον αἱ δύο κόραι εἰς τὸν θάλαμον, ἠγουμένης τῆς Μνησιδικῆς, ἡ ὁποία ἐφόρει ἐρυθρὰν ἐσθήτα καὶ ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα ῥιπίδιον. Τὸ ὄρατόν τῆς πρόσωπον ἦτο καταπόρφυρον ἐκ τῆς ταχέως πορείας καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς μετὰ δειλίας καὶ φόβου ἠτένιζον τὴν Ἄνδρομέδα. Αὐτὴ τὴν ἔλαβεν ἀπὸ τῆς χειρὸς καὶ τὴν παρεκίνησε νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ εἰς τι σκιερὸν μέρος τοῦ κήπου, ἐν ᾧ συγχρόνως ἐνευσεν εἰς τὴν δούλην μετ' ὀλίγον νὰ φέρῃ τὰ δύο κρυστάλλινα κύπελλα εἰς τὸν κῆπον.

Ἄμα ἐκάθησαν ἐγγὺς ἀλλήλων εἰς τὸν κῆπον εἶπεν ἡ Ἄνδρομέδα. — Νὰ με συγχωρήσῃς ὅτι κατὰ τὴν ἀσυνήθη ταύτην ὥραν — διότι ἀκριβῶς θὰ ἐγευματίζετε τώρα — σὲ προσεκάλεσα καὶ μάλιστα χωρὶς νὰ γνωρίζω, ἐὰν πράγματι ἐνδιαφέρεσαι διὰ τὸ πρόσωπον, χάριν τοῦ ὁποίου ἐπεθύμουν νὰ σοὶ ὀμιλήσω. Γνωρίζεις τὸν Πιττακόν, τὸν πρῶτον πολιτὴν τῆς πόλεως;

Καὶ ταῦτα εἰπούσα προσέβλεπεν ἀσκαρδαμυκτεῖ τὴν νεαρὰν κόρην, ἡ ὁποία ἐγίνε καταπόρφυρος καὶ κατεβίβασε τοὺς ὀφθαλμούς.

— Naί, τὸν γνωρίζω — ἀπεκρίθη ταπεινῇ τῇ φωνῇ ἡ Μνησιδικὴ.

— Αὐτὸ ὅμως δὲν ἀρκεῖ, διότι ἐγὼ ἐπεθύμουν νὰ μάθω, ἐὰν ἔχῃς ἐνδιαφέρον ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τῆς ζωῆς του, ἐπειδὴ τὸν ἐκτιμᾷς, ἢ τὸν σέβουσαι, ἢ τὸν ἀγαπᾷς.

(ἔπειτα συνέχεια.)

1. ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ (ἐν σελ. 97).

2. Η ΑΡΠΑΓΗ ΤΗΣ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗΣ. Εἰκὼν ὑπὸ Paul Schobelt (ἐν σελ. 101), μετ' ἀρθρ. ὑπὸ Σπυρίδωνος Παγανέλη.

3. Ο ΜΙΚΡΟΣ ΑΔΕΛΦΙΟΣ. Εἰκὼν ὑπὸ Anton Rotta (ἐν σελ. 105). Ἡ εἰκὼν αὕτη παριστᾷ σκητὴν, συχνάκις ἐπαναλαμβανομένην ἐν ταῖς οἰκογενεαῖς, ὅπου ὑπάρχουσι μικρὰ παιδία. Ὁ μικρός, ὡς φαίνεται, ἔθραυσεν ἀγγεῖόν τι καὶ ἐκόπη εἰς τὸν δάκτυλον ἡ μήτηρ δένει διὰ λινῆς ταινίας τὸν δάκτυλόν του ἐνῶ ἡ μάμμη προσπαθεῖ νὰ τὸν παρηγορήσῃ.

4. ΑΙ ΒΕΛΟΝΑΙ. Εἰκὼν ὑπὸ Cronan (ἐν σελ. 108).

Αἱ βελόναι (needles) εἶναι βράχοι ἐκ κημωλίας ἐξέχοντες τῆς θαλάσσης παρὰ τῇ νήσῳ Wight, ὀνομαζόμενοι βελόναι ἀπὸ ἀρχαίων χρόνων ὡς ἐκ τοῦ σχήματος τῶν κορυφῶν των. Διὰ τὸν ἐκ Γερμανίας εἰς Ἀμερικὴν μεταναστεύοντα εἶναι οἱ βράχοι οὗτοι τὸ σημεῖον τοῦ τελευταίου ἀποχαριστισμοῦ, ἐνῶ εἰς τὸν ἐρχόμενον ἐξ Ἀμερικῆς προσφέρουσι τὸν πρῶτον χαριστισμὸν τῆς Εὐρώπης.

5. Η ΜΙΚΡΑ ΠΑΓΝΤΡΙΑ. Εἰκὼν ὑπὸ P. Wagner (ἐν σελ. 112).

Από τινος παρετήρηθη, ότι ήρχισε ν' αυξάνεται σημαντικώς ή εξέρουχς του χρυσού καθ' ήλην τήν ήφελιον.

Ός γνωστόν, ό βέλγος αστρονόμος Χουζώ και ό έν Βρυξέλλαις διατρίβων διάσημος μετεωρολόγος Λαγκάστερ εκδίδουσι από έτών την „Γενικήν βιβλιογραφίαν της Αστρονομίας“.

Τη 16. Μαρτίου έτελεύτησεν έν Μονάχη ό Λουδοβίκος Στόϋβ, φίλος της Ελλάδος και είν έκ των άνδρων εκείνων, οιτίνες δια των φωτίων και της παιδείας συντέλεσαν εύδης μετά την ίδρυσην του ελληνικού βασιλείου εις φωτισμόν και εις την πνευματικήν προαγωγήν του ήμετέρου έθνους.

Η βόρειος Αμερική παράγει και καταναλώνει τόν περισσότερον χάρτην, κυρίως όμως επειδή οι κάτοικοι της είνε πολυαριθμότεροι τών της Αγγλίας, όπου πρόσ πάν άτομον αντίστοιχούσι 12 λίτραι χάρτου, έν ό έν Αμερική μόνον 10.

Table with 4 columns: Country (Ηνωμένη Πολιτεία, Αγγλία, Γερμανία, Γαλλία, Αυστρία, Ιταλία), Consumption (καθ.), and Production (προς).

Όλα τά ζυθοποιεία του κόσμου παράγουσι ετησίως 150,000,000 εκατολτρών ζύδου. Έκ τούτων τά 22 εκατομμύρια παρασκευάζονται έν Αμερική, έν εκατομμύρι έν Αυστραλία και τά λοιπά έν Ευρώπρ.

ώς εξέη: Έν Βελγίω έκαστος κάτοικος πίνει 165 λίτρας, έν Αγγλία 122, έν Γερμανία 99, έν Δανιμαρκία 57, έν Όλλανδία 34, έν Αυστροουγγαρία και Έλβετία 33, έν Νορβηγία 21, έν Γαλλία 21, έν Σουηδία 20, έν Ρωσία μόλις 5 και έν Ιταλία μάλιστα ούτε καν 1/4 λίτρας καθ' έτος.

Ός φοβερά, θεία δίκη φαίνεται ήμίν τό τραγικόν συμβάν, όπερ έλαβε χώραν έν τη μικρή κοινότητι Litterhaldι πλησίον της Νεαπόλεως. Οι εύλαβείς χριστιανόι ήσαν συνθηροισμένοι έν τη εκκλησίη.

Τηλεγραφήματα εκ Μεξικού αναγγέλλουσι περί τίνος καταστροφής, πρόσ τίνων ήμερών συμβάσης έν τώ ίπποδρομίω της μικρής πόλεως Celaya απέχουσης 100 περίπου αγγλικά μίλια βορειοδυτικώς από της πρωτεύουσής του μεξικανικού κράτους Guanajuato.

Ρίς και σχολείον. Ό ιατρός Δρ. Fritsche, λαβών άφορμήν εκ τίνος άρθρου δημοσιευθέντος έν τη γερμανική περιοδική Gartenlaube (έτος 1887, σελ. 442) περί χρονικού της βίνος κατάρρου, ύπέδειξεν ότι νοσήματα βίνος δύνανται νά επηρεάσωσι την πνευματικήν ένεργειαν σπουδαιώς.

Έν τάς εκδέσει της έν Παρισίους Ακαδημίας των Έπιστημών εύρίσκειται νέα εξήγησις της Αφροδίτης της Μήλου. Ός γνωστόν, μετά πολλάς έρευνας και άπειραρίθμους έρμηνείας, γενομένας επί τη βάσει καλλιτεχνικοιστορικών έρευνών, κατέληξαν εις τό συμπέρασμα, ότι τό τών βραχιόνων του εστερηνέρον άγαλμα καθ' αρχάς άπετείλε μέρος συμπλέγματος, παριστάνοτος την Αφροδίτην και τόν Άρην.

Κατά τάς τελευταίας ήμέρας του Μαρτίου συνήλθεν έν Βερολίνω ή 17. σύνοδος των χειρουργών της Γερμανίας. Έν τώ καταλόγω ήσαν έγγεγραμμένα 180 παρόντα μέλη της γερμανικής χειρουργικής εταιρίας και έτεροι 80 χειρουργοί προσελθόντες εκ όλων των μερών της Γερμανίας και έτερον πλησίον χωρών.

Πολλάκις άνεκνήθη τό ζήτημα δια τί πρόσ των φαγητών του γεύματος πίνουμεν πρώτον ζεμάκον; Μερικοί θεωρούσι κακήν την συνήθειαν

καύτην, δύσχυρισζόμενοι ζτι τόσω βρεστή τροφή καταπονή τον στόμαχον και καθιστή άραιότερον τόν γαστρικόν χυμόν. Αλλά δέν κατέστη μέχρι τούδε δυνατόν ν' άποδείξη τότα, άπ' εναντίας δ' άπεδείχθη, ότι ό ζώμας πρόσ του γεύματος είνε δια τον οργανισμόν λίαν ώφέλιμος.

Η θεωρίας ύπνωτισθέντος. Ότε τά θαύματα του ζωικού μαγνητισμού πρόσ τά τέλη του παρελθόντος και την αρχήν του παρόντος αιώνος άποσχόλου πάντα τά πνεύματα έν Γαλλία, έθνηκεν, ως γνωστόν, ή ακαδημία των Παρισίων, όδλον δι' εκείνον, όστις θα ήδύνατο νά ίση δια μέσου μιας σάνιδος. Τούτο μέχρι της σημεριν ούδεις κατώρθωσεν.

Κατά τας τελευταίας ήμέρας του Μαρτίου συνήλθεν έν Βερολίνω ή 17. σύνοδος των χειρουργών της Γερμανίας. Έν τώ καταλόγω ήσαν έγγεγραμμένα 180 παρόντα μέλη της γερμανικής χειρουργικής εταιρίας και έτεροι 80 χειρουργοί προσελθόντες εκ όλων των μερών της Γερμανίας και έτερον πλησίον χωρών.

Από τίνος ήρχισαν έν Ιταλία νά παρασκευάζωσι έλαιον εκ των πυρήνων των σταφυλιών. Οι πυρήνες ούτοι, άπ' ου πρώτων ήρησαν και καθαρισθέντι, αλέθονται και εκ του αλεύρου αυτών εξάγειται τό νέον τούτο είδος του ελαίου.

ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΛΕΞΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΨΑΝ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ.

Πολλάκις ὑπο πολλῶν ἐλέγχθη ὅτι αἱ τελευταῖαι λέξεις τοῦ ἀνθρώπου ἀποθνήσκοντος, πρέπει να θεωρῶνται ὡς ἡ πολυτιμότερα ὁμολογία, ὡς ἡ συγκεφαλαίωσις τῆς ἱστορίας ἔλου τοῦ βίου των, διότι ἡ πνοὴ τοῦ θανάτου ἀφαιρῆ τὴν προσωπίδα πάσης ὑποκρισίας· οὐχ ἤτεον εἶναι πολλὰ τὰ μαρτυροῦντα κατὰ τῆς παραδοχῆς τοῦ ἰσχυρισμοῦ τούτου, πολλὰ δὲ „τελευταῖαι ἐκφράσεις“ ὡς γνήσιαι θεωρηθεῖσαι εἶναι λίαν ἀμφιβόλου καταγωγῆς. Οὕτω π. χ. εἶνε λίαν ἀπίθανον· ὅτι οἱ τελευταῖοι λόγοι τοῦ Danton ἐν τῷ πρὸς φίλον του γενομένη ὁμολογίᾳ ἦσαν: „φίλε μου, ἂν τυχὸν γίνονται καὶ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον ἐπαναστάσεις, δὲν ἀναμιγνύομαι εἰς αὐτάς.

Τοῦ Goethe ὁ τελευταῖος στεναγμός: „φίλε, περισσότερον φῶς!“ διαμφοριζομένη ὑπὸ τῆς Ottilie v. Goethe, καὶ τοῦ Hegel ἡ πνευματικῆς τελευταία δῆθεν βῆσις „εἰς μόνος με ἐνόησε καὶ οὗτος με παρενόησε“ φαίνεται ὡσαύτως νὰ εἶναι μεταγενεστέρᾳ ἐφευρέσις, διότι ἡ χῆρα τοῦ Hegel, ἥτις περιέγραψε τὸν θάνατον τοῦ φιλοσόφου τούτου, οὐδεμίαν ποιεῖται τοῦ πράγματος μνείαν. Ὁρατὰ ὡσαύτως ἤχοσιν αἱ τελευταῖαι τοῦ Καίσαρος λέξεις: „καὶ σὺ Βροῦτε!“ περὶ τῶν ὁποίων ὁμοῦς οὐδὲν ἀναφέρουσιν οἱ Ῥωμαῖοι ἱστορικοί· κατὰ δὲ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Σουετωνίου ὁ μέγας Καῖσαρ ἔπεσεν ἄφωνος. Ἄξια παρατηρήσεως εἶναι αἱ τελευταῖαι τοῦ Heinrich Heine λέξεις, ἃς μετὰ θνητοσύνης φωνῆς ἐπέφερε „νὰ γράψω . . . χαρτί . . . μολύβι“ μετὰ τὰς ὁποίας ἐκλείσει τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ἐξέπνευσεν. Ὁ Schiller ἐπεθύμησε κατὰ τὰς τελευταίας του στιγμὰς νὰ βίβῃ „ἐν βλέμμα πρὸς τὸν ἥλιον“. Κατ' ἄλλους ἐφιδύρισαν τὰ χεῖλη τοῦ θνήσκοντος ποιητοῦ „πάντοτε καλῆτερα — πάντοτε ἡσυχότερα“. Μετὰ τὴν εὐσεβῆ προσευχὴν „ἐν ταῖς χερσὶ σου, Κύριε“ ἀπέθανεν ὁ Τορκουάτος Τάσος, ὁ δὲ Klopstock ἀνεφώνησε θνήσκων: „ναί, ἔλοι εἰμεθα σηματομενοί εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ὑψίστου“. Τοῦ εὐσεβοῦς Herder ἡ τελευταία εὐχὴ ἀπηθύνετο πρὸς τὰς „ιδέας“ ὁ δὲ Wieland λέγεται ὅτι ἀπηλάγη τοῦ βίου μετὰ τὴν ἐρώτησιν τοῦ Ἀμλέτου „to be or not to be“. Ἀληθῆς φιλοσοφικὴ ἦτο ἡ τελευταία λέξις τοῦ ἀγγλο φιλοσόφου Locke „enough, αρκετά“. Ὁ Μόζαρτ κατὰ τὴν τελευταίαν του ὥραν ἐπεθύμησε „νὰ ἀκούσῃ διὰ τελευταίαν φορὰν τὴν μουσικὴν“, ὅπως ὁ Mirabeau „νὰ ἀποθάνῃ με τοὺς τόνους τῆς μουσικῆς“, „ἰδοὺ, ἡ ὥρα τοῦ ὑπνου“ εἶπεν ὁ Βύρων πρὶν

ἡ παραδόχῃ τὸ πνεῦμα· τὴν αὐτὴν καθαράν συναίσθησιν περὶ τῆς σοβαρότητος τῆς θέσεως του ἐξεδήλωσεν ὁ Alfieri μετὰ τὴν ἐξῆς παρακλήσιν πρὸς τὴν φίλον του „σφιγξόν μοι τὴν χεῖρα, ἀγαπητὴ φίλε, τώρα ἀποθνήσκω“. Ὁ ἐσχάτως ἀποθανὼν Th. Vischer ἀφῆκεν εἰς τὸν υἱὸν του τὴν ἐξῆς τελευταίαν, σημαντικωτάτην λέξιν „Ἔργασία“, ἣν ἐπανέλαβε δις μετ' ἀσθενοῦς φωνῆς. Συναίσθημα ἀπελευθερώσεως δὲ ἐφαίδρυνε τὰς τελευταίας τοῦ Cronwell στιγμὰς, ἀναφωνήσαντος μετὰ στεναγμοῦ „ἐλυτρώθην“, ἐνῶ ὁ Washington ἔλεγε μετὰ σιγαλῆν φωνῆν „βία πηγαίνου καλὰ“.

Ὁμοίαι ἦσαν αἱ τελευταῖαι λέξεις τοῦ Wellington. Ὑπερήφανον μεγαλεῖον Ῥωμαῖοι αὐτοκράτορος ἐκφράζουσιν οἱ τελευταῖοι τοῦ Οὐεσπασιανοῦ λόγοι „ὁ αὐτοκράτωρ πρέπει νὰ ἀποθνήσκῃ ὁρθῶς“. Ὁ Αὐτοκράτωρ Αὐγουστος εἶπε „ἐτελείωσεν ἡ κομψοδία“. Μετὰ τὴν αὐτὴν ἀπάθειαν περιέμενε τὸν θάνατον Γεώργιος ὁ τέταρτος τῆς Ἀγγλίας, ἐρωτήσας ἐνῶ ἐξέπνεε „τοῦτο εἶνε λοιπὸν ὁ θάνατος“, ἐνῶ ἀπεναντίας ἡ βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας Ἐλισάβετ ἀποθνήσκουσα ἔλεγεν ἰκετευτικῶς „ὀλοκλήρην τὸ βασίλειόν μου δὲ ἔδιδον διὰ νὰ ζήτῳ ἐν εἰσέτι λεπτὸν τῆς ὥρας“. Ἄξιόλογος ὁμολογία εἶναι ὁ τελευταῖος ἀπὸ τῆς ζωῆς ἀποχωρητισμὸς Φρειδερίκου τοῦ τετάρτου: „Αἱ χεῖρές μου εἶναι καθαρά ἀπὸ αἵματος“. Εἰκόνας ἐκ τοῦ παρελθόντος δὲ παρήρχοντο πρὸ τῆς σβεννυμένης φαντασίης τοῦ Ναπολέοντος, ὅστις ἐκπνεῶν εἶπε τὴν μόνην λέξιν „colonne“.

Περὶ τοῦ περιφήμου διευθυντοῦ τῆς κληρικῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βιέννης, ἀποθανόντος τὸ 1821 διηγούνται τὸ ἐξῆς: ὁκτώ τῶν ἐξοχετέρων ἰατρῶν ἴσταντο περὶ τὴν νεκρικὴν του κλίνην. Ὁ ἀσθενὴς ἐξεργάγη εἰς ἰσχυρὸν γέλωτα ἐρωτηθεὶς, περὶ τῆς αἰτίας τῶν γέλωτός του, ἀπήντησεν: „Ἐνεθυμήθην τὴν ἱστορίαν τοῦ ἐπιλέκτου, ὅστις ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης τοῦ Wagram κείμενος ἠρῶμαι τὰς πληγὰς του „parbleu!“ ἀνεφώνησεν, ὁκτώ σφαῖραι ἐχρησάσθησαν ὅπως ἀφαιρέσασιν τὴν ζωὴν ἐνὸς γάλλου ἐπιλέκτου. Καὶ σὺ εἶσθε ἐπίσης ὁκτώ“ μετὰ τὰς λέξεις ταύτας λέγεται ὅτι μετέλλαξε τὸν βίον γελῶν. Μετὰ ἐν λογοπαίρμον ἀπήλθε τοῦ κόσμου ὁ γάλλος ἠθοποιὸς Dudos. Ἀπέπεμφε τὸν πνευματικόν, ὅστις ἦλθε νὰ τὸν ἐξομολογήσῃ, μετὰ τὰς λέξεις: „Ἄνευ ὑποδημάτων καὶ περινημίδων ἦλθον εἰς τὸν κόσμον, δύναμαι λοιπὸν νὰ ἐγκαταλίπω αὐτὸν καὶ ἄνευ πύλου (chapeau)“. Ὁ πνευματικὸς ὠνομάζετο Chapeau.

Η ΜΙΚΡΑ ΠΑΥΝΤΡΙΑ. Εἰκὼν ὑπὸ P. Wagner.

Σ. τῆς Δ. Τὸ στενὸν τοῦ χώρου δὲν ἐπέτρεψε τὴν δημοσίευσιν τῆς „Μικρᾶς Ἀλληλογραφίας“ ἐν τῷ παρόντι φυλλαδίῳ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. Ἀχιλλεὺς Παράσχος (μετὰ εἰκόνας). — Ἡ ἀρπαγὴ τῆς Περσεφόνης ὑπὸ Σπυριδωνοῦ Παγανέλη. — Ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ Εὐγενίου Ζωμαριδίου (συνέχεια). — Σαφροὶ μινδοστορία ἐκ τῆς ἐλληνικῆς ἀρχαιότητος — συνέχεια. — Πινακοθήκη, ἥτοι ἐρμηνεῖα τῶν εἰκόνων. — Ποικίλα. (Νέα μεταλλεῖα χρυσοῦ. — Γενικὴ βιβλιογραφία τῆς Ἀστρονομίας. — Ὁ φιλέλλη Ἀουδοβίκος Στόυβ. — Παραγωγή καὶ κατανομή τῶν χάρτου. — Παραγωγή καὶ κατανομή τῶν βιβλίων. — Ὁ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπιπορευθεὶς ἰπποδρομίου ἐν Μεξικῷ. — Ρίς καὶ σχολεῖον.) — Ἐπιστήμη καὶ Καλλιτεχνία. (Νεαὶ ἐξηγήσεις τῆς Ἀφροδίτης τῆς Μήλου. — Ἡ 17. σὺνδοξος τῶν χειρουργῶν τῆς Γερμανίας. — Ὁφείλεια τοῦ ζωμοῦ. — Ἡ ἔρασις ὑπνωτισθέντος. — Ἐλαῖον ἐκ πυρῆνων σταφυλῶν.) — Αἱ τελευταῖαι λέξεις κατὰ τὴν ὥραν τοῦ θανάτου.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ. Ἀχιλλεὺς Παράσχος, ἐθνικὸς ποιητῆς τῆς Ἑλλάδος (ἐν σελ. 97). — Ἡ ἀρπαγὴ τῆς Περσεφόνης. Εἰκὼν ὑπὸ Paul Schobelt (ἐν σελ. 101). — Ὁ μικρὸς Ἀδέσχος. Εἰκὼν ὑπὸ Anton Roita (ἐν σελ. 105). — Αἱ Βελόνα. Εἰκὼν ὑπὸ Cronau (ἐν σελ. 108). — Ἡ μικρὰ πῦντρια. Εἰκὼν ὑπὸ P. Wagner (ἐν σελ. 119).

Ἐκδότης Π. Α. ΖΥΓΟΥΡΗΣ.

Τύποις Bär & Heimann, ἐν Λειψίῳ. — Χάρτης ἐκ τῆς Neue Papiermanufaktur ἐν Στρασβούργῳ. — Μελένη Frey & Sening, ἐν Λειψίῳ.